

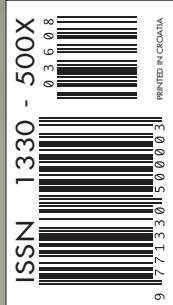
HRVATSKI VOJNIK

Broj 204. Godina V. 5. rujna 2008.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR brigadir Nikola Županić,
zapovjednik Bojne za specijalna djelovanja

Uz rame specijalnim postrojbama u svijetu

US Army

BAGDAD

Nema skrivanja!

Covjek na slici nije nekakav pomahnitali piroman, nego američki nadrednik Joshua Robbins, rodom iz Tennessee, inženjerac iz 25. pješačke divizije trenutačno na službi u Iraku. Zadaća mu je spaliti visoko raslinje uokolo Zajedničke sigurnosne stанице Mushada-istok. Naime, to zelenilo predstavlja potencijalno skrovište za mnogobrojne terorističke skupine koje bi mogle ugroziti Amerikance. Stoga su pribjegli jednostavnom rješenju - bacaču plamena.

LONDON

Ugovor od 3 milijarde funti

Britansko ministarstvo obrane je 1. rujna objavilo da je potpisalo ugovor kojim će poboljšati uvježbavanje u sklopu Kraljevske škole za vojnu inženjeriju, čije su ispostave stacionirane u grofovijama Kent, Hampshire i Oxfordshire. Ugovor o partnerstvu, na 30 godina potpisani s konzorcijem *Holdfast-vježbovne usluge*, vrijedi 3 milijarde funti (oko 4,3 milijardi eura)!!! Naime, poboljšanje uvježbavanja ne podrazumijeva samo civilne eksperte koji će uvježbavati vojne inženjerce u vještinama poput zidarstva, građevine i limarije, nego i investiciju u objekte za bolji smještaj vojnika. Također, konzorcij će ubuduće osiguravati i opremu, transport, catering i druge usluge za vojne inženjerce.

MoD UK

LONDON

The Sun za najbolje vojnike

MoD UK

Visokotražni dnevnik *The Sun* je u Velikoj Britaniji, a i diljem Europe, poznat kao pravi predstavnik uznapredovalog žutila. Međutim, s priličnim je interesom primljena vijest da su se ovaj put odlučili prihvati jednog ozbiljnog posla - dodjela nagrada za najbolje vojnike, i to zahvaljujući inicijativi princa Charlesa.

Da proglašenja budu službena osigurava suradnja *The Suna* s Ministarstvom obrane. Nagrade će se dodjeljivati u 12 kategorija (najbolji novak, vojnik, mornar, zrakoplovac, postrojba...), a svojevrsne nominacije se mogu dati na internet stranicama *The Suna*.

TOKYO

Skupa nafta

Japansko ministarstvo obrane je 29. kolovoza zatražilo prvo površje obrambenog proračuna u posljednjih sedam godina. Razlog tome su dodatni troškovi izazvani većim cijenama nafte na svjetskom tržištu, zbog kojih su i otkazane neke vojne vježbe. Proračun bi bio veći za 2,2 posto i iznosio bi oko 44,4 milijardi dolara, i to za fiskalnu godinu koja započinje u travnju 2009. Osim zbog skupe nafte, vojska želi veći proračun i zbog poboljšavanja opreme za postrojbe koje sudjeluju u međunarodnim mirovnim operacijama.

BUENOS AIRES

Doživotni zatvor

Završetak suđenja u argentinskoj metropoli nije završio dobro za dvojicu optuženika, nekadašnjih generala Luciana Menendeza i Antonia Bussija. Dvojica časnika koji su već zagazili u svoje osamdesete osuđeni su na doživotni zatvor, na temelju optužnice za nestanak i smrt senatora Guillermo Aignassea. Menendez i Bussi, koji su negirali svoju krivnju, bili su aktivni akteri takozvanog Prljavog rata, koji je u Argentini trajao od 1976. do 1983. i bio posljedica vladavine vojnih hunti.

PENSACOLA

Svemu jednom dode kraji...

Nakon impresivnih 50 godina, Američka ratna mornarica je odlučila povući iz službene uporabe školske avione Rockwell T-2C Buckeye. Te letjelice su tijekom dugih godina skupile više od 3,4 milijuna sati letenja, a kraj tome je učinjen krajem kolovoza na ceremoniji u Mornaričkoj zrakoplovnoj bazi u Pensacoli. Svojom dugovječnošću Buckeye je osigurao reputaciju najtrajnijeg školskog aviona. Većina preostalih primjeraka će završiti u arizonskoj zračnoj bazi Davis-Monthan, u kojoj se nalazi postrojenje za konzervaciju starih aviona.

US Navy

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morf.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morf.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)
Privevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tiskar: Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@morf.hr
Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Brigadir Nikola Županić,
zapovjednik BSD-a**

S pripadnicima OS Poljske zajedno ćemo raditi u misiji u Čadu. Osim u Čadu kamo će tijekom rujna otići dva tima, jedan pod BSD-a se priprema i za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu, kamo bi trebao otići u studenom...

Strana 4

U Splitu održana 4. konferencija prvih dočasnika OS zemalja članica A-3 i međunarodni kamp dočasnika zemalja NATO-a i PzM-a

Na 4. konferenciji prvih dočasnika OS zemalja članica Američko-jadranske povelje sudjelovalo je 24 predstavnika iz 14 zemalja. Kako su hrvatski dočasnici dosad već prepoznati i uvelike hvaljeni zbog svojih inicijativa, ovogodišnja konferencija ponešto je drugačija od prethodnih: obogaćena je desetodnevnim kampom dočasnika zemalja NATO-a i PzM-a...

Strana 8

Sva tri priručnika hrvatske Vojne psihologije u mađarskom prijevodu

Sve tri knjige prevedene su na mađarski jezik i 2007. objavljene u nakladi izdavačke kuće Ministarstva obrane Republike Mađarske Zrinyi, čak i tehnički gotovo identično izvorniku. Prijevod je veliko priznanje našem obrambenom sustavu...

Strana 14

Vojnici budućnosti [II. dio]

U drugom dijelu teksta o programima vojnika budućnosti prikazani su programi Italije, Španjolske, Nizozemske, Švedske, Norveške i Australije

Strana 21

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

brigadir Nikola Županić**zapovjednik Bojne
za specijalna djelovanja**

- u rujnu že naši pripadnici započeti sudjelovanje u misiji u Čadu, a u studenom bi jedan naš vod trebao otići u misiju ISAF u Afganistan
- po novom ustroju, u naš sastav je ušla satnija antiterorističke vojne policije i satnija pomorskih diverzanata, tako da su u BSD-u zaokružene sve specijalnosti unutar Oružanih snaga
- u posljednje dvije godine imali smo tri selekcijske obuke, kojima je svrha bila popuniti postrojbu novim mlađim ljudima

Uz rame specijalnim postrojbama u svijetu

Vrlo dobro surađujemo s našim susjedima, s velikim brojem zemalja članica NATO-a, ali i s američkim specijalnim postrojbama Zapovjedništva za Europu. Najviše surađujemo s Poljskom, koju smo odabrali da bude naš strateški partner. S pripadnicima OS Poljske zajedno ćemo raditi i u misiji u Čadu. Osim u Čadu kamo će tijekom rujna otici dva tima BSD-a, jedan vod se priprema i za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu, kamo bi trebao otici u studenom...

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Bojna za specijalna djelovanja nastala je spajanjem djelatnika Središta za posebne borbene vještine iz Šepurina i djelatnika 1. HG združa i uskoro će obilježiti osam godina postojanja i djelovanja. Riječ je o postrojbi koja je izrasla u jednu od najelitnijih i najobučenijih postrojbi Hrvatske vojske. Njezini su pripadnici sposobljeni za obavljanje svih, pa i najtežih zadaća na svim terenima i u svim meteo uvjetima. Osim za vojne aktivnosti, primjerice ubacivanje u neprijateljsku pozadinu i izvlačenje snaga, antiteroristička djelovanja, izvođenje diverzantskih akcija, provođenje obuka..., sposobljeni su i za pružanje pomoći civilnom stanovništvu u slučaju elementarnih nepogoda, prirodnih katastrofa, u akcijama traganja i spašavanja... O onome što je dosad učinjeno u ovoj elitnoj postrojbi naših Oružanih snaga te kako vidi njezin daljnji razvoj razgovarali smo sa zapovjednikom brigadrom Nikolom Županićem, koji je prvi čovjek BSD-a od 2003. godine.

Što biste izdvjili kao najvažnija postignuća BSD-a u proteklih osam godina njezina postojanja i djelovanja?

Bojna za specijalna djelovanja ustrojena je 2000. godine i do sada je učinjeno doista mnogo u razvoju ove postrojbe. Danas je Bojna za specijalna djelovanja profesionalno na vrhunskoj razini, i to kako po obučenosti tako i po opremi, naoružanju, obuci i školovanju naših pripadnika. Moram naglasiti da smo kompatibilni sa specijalnim postrojbama zemalja članica NATO saveza. Tijekom ovih godina razvili smo i vrlo bogatu i sadržajnu međunarodnu suradnju. Imamo niz partnerskih zemalja s čijim specijalnim postrojbama iznimno dobro surađujemo. Pripadnici postrojbe sudjeluju u misijama UN-a. U rujnu će naši pripadnici započeti sudjelovanje u misiji u Čadu, a u studenom bi jedan naš vod trebao otici u misiju ISAF u Afganistan. Mogu slobodno reći da je ova postrojba do sada napravila veoma mnogo. Tijekom ovih osam godina prošli smo i

dva preustroja. Drugi je završio ove godine. U sklopu njega, Bojna za specijalna djelovanja povećala se sa 150 pripadnika na 300. Svrha je preustroja bila spojiti sve specijalne postrojbe koje su djelovale unutar Oružanih snaga u jednu ustrojbenu cjelinu, tako da je BSD danas jedina specijalna postrojba u Hrvatskoj vojsci. Po novom ustroju, u naš sastav je ušla satnija antiterorističke vojne policije i satnija pomorskih diverzanata, tako da su u BSD-u zaokružene sve specijalnosti unutar Oružanih snaga. Važno je istaknuti i da postrojba provodi niz obuka kao što su ronilačke, padobranske, alpinističke, snajperske, i to kako za svoje pripadnike tako i za pripadnike svih ostalih postrojbi Hrvatske vojske, a treba spomenuti i njezinu više nego dobru suradnju s lokalnim stanovništvom. Mislim da je to u osam godina postrojanja ove postrojbe doista mnogo.

Što danas znači biti specijalac, odnosno koja to sve znanja i vještine

mora imati pripadnik Bojne za specijalna djelovanja?

Zadovoljstvo mi je reći da smo u posljednje dvije godine imali tri seleksijske obuke, kojima je svrha bila popuniti postrojbu novim mladim ljudima, što je i trend u drugim vojskama svijeta. Ono što danas krasi specijalca, kako kod nas tako i u svijetu, jest što mora suvereno i izuzetno dobro vladati nizom specijalističkih vještina, i to od padobranstva, ronjenja do alpinizma i brojnih drugih. Naime, danas pripadnici specijalnih postrojbi jednostavno moraju znati sve, odnosno trebaju biti profesionalno uvježbani i sposobljeni u svim vojnim vještinama. Dobili smo već niz pohvala od naših kolega i najviših predstavnika ministarstava obrane i glavnih stožera drugih zemalja koji su nam bili u posjetu i s kojima smo zajedno sudjelovali u vježbama i raznim drugim oblicima bilateralne obrambene suradnje. Inače, trend je u svijetu da se ovakve postrojbe popunjavaju od tri do pet godina. Planiramo da će se tako popunjavati i Bojna za specijalna djelovanja.

Spomenuli ste seleksijsku obuku. Javlja li se na seleksijsku obuku dovoljan broj kvalitetnih kandidata, odnosno onih koji mogu potpuno zadovoljiti visoke kriterije za pristupanje Bojni za specijalna djelovanja?

Na seleksijsku obuku dragovoljno dolaze pripadnici svih grana Oružanih snaga i iskoristio bih ovu priliku da zahvalim zapovjednicima grana što nam izlaze ususret. Svi kandidati najprije prolaze psihološka testiranja i zdravstveni pregled, a nakon toga pristupaju motoričkim pripremama. Oni koji sve to zadovolje pristupaju seleksijskoj obuci koja se provodi u našem kampu na Udbini i traje 40 dana. Koji uspješno prođu obuku, raspoređuju se u specijalističke satnije: ronioce, padobranci, antiterorističku satniju, alpiniste ili u satniju za vatrenu potporu. Zapravo, tek kad pristupe postrojbi započinje njihova prava specijalistička obuka, školovanje, i to kako kod

nas tako i u inozemstvu, usavršavanje i sve ostalo što sa sobom nosi vojni poziv.

Napomenuo bih da mladi ljudi koji se kandidiraju za obuku moraju biti najmanje dvije godine u sustavu Oružanih snaga. Na predzadnjoj seleksijskoj obuci bile su i dvije djevojke, koje su tijekom obuke prolazile sve kao i njihovi kolege i to bez ikakvih povlastica. Nakon obuke koju su uspješno završile raspoređene su u padobransku satniju. Već imaju veliki broj skokova i sve svoje zadaće uspješno obavljaju, i to je prvi put da smo u ovih osam godina u borbenu satniju primili žene. Na seleksijsku obuku u pravilu se javlja do osamdesetak ljudi. Negdje polovica zadovolji sve kriterije potrebne da mogu prisutiti seleksijskoj obuci, a od njih u pravilu u postrojbu primimo deset do dvanaest ljudi.

Kakvom biste ocijenili međunarodnu suradnju Bojne za specijalna djelovanja i na koji sve način surađujete s pripadnicima specijalnih postrojbi drugih zemalja?

Vrlo dobro surađujemo s našim susjedima, s velikim brojem zemalja članica NATO-a, ali i s američkim specijalnim postrojbama Zapovjedništva za Europu. Najviše surađujemo s Poljskom, koju smo odabrali da bude naš strateški partner, i s Poljacima ćemo najviše provoditi obuku.

S pripadnicima oružanih snaga Poljske zajedno ćemo raditi i u misiji u Čadu. Doista mislim da smo na pravom putu da budemo u trendu sa svim specijalnim postrojbama u svijetu. Prošle godine smo sudjelovali i organizirali vježbu Adriatic Eagle, za što smo dobili najviše ocjene. Ove godine smo dobili ponudu od Zapovjedništva za Europu za specijalne snage da iduće godine, krajem rujna, budemo domaćin velike međunarodne vježbe Jackal Stone, u kojoj bi trebale sudjelovati specijalne postrojbe iz dvanaestak zemalja. To je sigurno veliko priznanje i veliki poticaj za našu postrojbu, za mene kao zapovjednika i, naravno, za naše Oružane snage u cjelini. To će nam biti dobra prilika da pokažemo i dokažemo koliko smo dobro sposobljeni i kako smo opremljeni.

A siguran sam da itekako imamo što pokazati. Naš skorri odlažak u Čad, gdje ćemo raditi u sklo-

pu poljskog kontingenta, rezultat je dobre suradnje s EUFOR-om.

Drugim riječima, Bojna za specijalna djelovanja ima bogatu međunarodnu suradnju, što i nije neobično jer će nas sve više zadaća čekati upravo u svijetu, i to prije svega sudjelovanjem u međunarodnim mirovnim misijama.

Imate li unutar Oružanih snaga dovoljno dobre uvjete za obuku?

Mislim ponajprije na to jesu li poligoni na kojima se uvježbavate dobro opremljeni svim sadržajima koji su vam potrebni za kvalitetnu obuku?

Da, na Udbini imamo kamp gdje nam se obučavaju padobranci, ali i pripadnici drugih satnija. Tako smo napravili i poligon za gradsku borbu. U vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju imamo

poligon za ronilačku satniju, a jedan vod ronilaca imamo i u Splitu. Za planinsku satniju uređujemo objekt Guslica iza Platka na 1500 metara nadmorske visine. Drugim riječima, imamo niz svojih poligona, ali isto tako dobro surađujemo i s Hrvatskom kopnenom vojskom, i to tako da vježbamo i s njihovim pripadnicima i na njihovim poligonima. Pripadnici naše postrojbe jednim su dijelom i sami sudjelovali u uređenju nekih objekata. Tako smo, primjerice, uređivali objekt na Lošinju, te objekte na Udbini, gdje smo napravili dvanaest kuća za naše padobrance, osiguravajući im tako sve potrebne uvjete za nesmetani rad i obuku. Na Udbini se trenutačno obučavaju i pripadnici naše postrojbe koji će sudjelovati u misiji u Čadu.

Osim u Čadu gdje će pripadnici BSD-a s misijom započeti tijekom rujna, sudjelujete li u još kojoj međunarodnoj mirovnoj misiji?

Osim u Čadu kamo će tijekom rujna otici dva puta BSD-a, jedan vod BSD-a se priprema i za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu, kamo bi trebao otici tijekom studenoga. Inače u misiji ISAF redovito imamo jednog

Ove godine smo dobili ponudu od Zapovjedništva za Europu za specijalne snage da iduće godine, krajem rujna, budemo domaćin velike međunarodne vježbe Jackal Stone, u kojoj bit će trebale sudjelovati specijalne postrojbe iz dvanaestak zemalja. To će nam biti dobra prilika da pokažemo i dokažemo koliko smo dobro osposobljeni i kako smo opremljeni

do dva čovjeka. Pripadnici naše postrojbe sudjeluju i u UN misijama. Trenutačno imamo jednog časnika u Liberiji i jednog u Sudanu.

Timovi Bojne za specijalna djelovanja često pomažu i civilnom stanovništvu...

Tako je. Imamo timove traganja i spašavanja koji mogu djelovati na moru i kopnu te u planinama, i tu usko surađujemo s Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom, pogotovo tijekom protupožarne sezone. Do sada smo

imali nekoliko intervencija, ali nasreću ne velikih. Dosta radimo i s Gorskom službom traganja i spašavanja i Državnom upravom za zaštitu i spašavanje, a veoma dobro surađujemo i s Primorsko-goranskim županijom i, naravno, gradom Delnicama.

Kako ste zadovoljni suradnjom s lokalnim stanovništvom ovdje u Delnicama, gdje ste smješteni i kojim se sve oblicima ta suradnja realizira?

Odnos i suradnja naše postrojbe s civilnim strukturama u gradu Delnicama jesu odlični. Veoma smo susretljivi jedni prema drugima, a pomoći stanovništvu je najpotrebnija zimi. Naime, u Gorskem kotaru živi dosta starijeg stanovništva pa im, primjerice, pomažemo u dostavi hrane u mjestu

u koja se zimi ne može doći automobilom, i u tome najviše sudjeluje naša planinska satnija. Naravno, to je samo jedan oblik izrazito bogate i dobre suradnje s lokalnim stanovništvom.

Što biste poručili pripadnicima Bojne za specijalna djelovanja povodom osme obljetnice i kako vidite razvoj ove postrojbe ubuduće?

Svim pripadnicima BSD-a čestitam i ovim putem njihovu obljetnicu. Njima i njihovim obiteljima želim sve najbolje i mnogo uspjeha u radu. Također i ljudima koji će otići u misiju želim mnogo uspjeha i sreće, da svoje zadaće obavljaju profesionalno i u skladu sa svim standardima koje su usvojili tijekom obuke te da se svi sretno vrate u domovinu.

Bojna za specijalna djelovanja nastaviti će i dalje raditi jednako kvalitetno kao i do sada, a ujedinjavanje svih specijalnih postrojbi u jednu ustrojbenu cjelinu, Bojnu za specijalna djelovanja, koja je uz to i pod izravnim zapovijedanjem načelnika GSOSRH-a, zasigurno će pridonijeti još boljem opremanju, obuci, izobrazbi i rješavanju svih ostalih pitanja vezanih uz naš rad. ■

Ministar Vukelić primio predstavnike Kluba vojnih izaslanika

Ministar obrane Branko Vukelić primio je 29. kolovoza izaslanstvo Kluba vojnih izaslanika akreditiranih u RH, koje su predstavljali dosadašnji doajen Kluba general pukovnik Dragan Andreski (Makedonija), novi doajen pukovnik Burkhard Michael Kihnapfel (Njemačka) i zamjenik doajena brigadni general Bojan Šuligoj (Slovenija).

Na sastanku je istaknuto obostrano zadovoljstvo dosadašnjom dobrom suradnjom MORH-a i Kluba vojnih izaslanika u RH, a na prijedlog ministra Vukelića ta će se suradnja i intenzivirati, posebice u razdoblju do ulaska RH u punopravno članstvo NATO-a. Predstavnici Kluba vojnih izaslanika u

tom su smislu izrazili svoju spremnost za stručnu pomoć u svim pitanjima od interesa za MORH. Na sastanku je bio nazočan i ravnatelj Uprave za obrambenu politiku Pjer Šimunović, koji je zahvalio predstavnicima Kluba na dosadašnjoj stručnoj suradnji, ali i na njihovu humanitarnom radu u RH.

Trenutačno u Hrvatskoj 32 zemlje imaju akreditirane svoje vojne izas-

lanike, a Vojno-diplomatski zbor čini ukupno 38 članova akreditiranih pri MORH-u.

OJI

Uručeno odličje mađarskom vojnom izaslaniku

Državni tajnik Ministarstva obrane RH Mate Raboteg, uime predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, 20. kolovoza svečano je uručio Red hrvatskog trolista vojnom izaslaniku Republike Mađarske u Republici Hrvatskoj, pukovniku Mihalyu Szőkeu.

Odličje pukovniku Mihalyu Szőkeu dodijeljeno je za osobite zasluge u razvitku odnosa između Republike Hrvatske i Republike Mađarske.

Državni tajnik Raboteg kao i pukovnik Szőke u prigodnim govorima iskazali su zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom dviju zemalja na obrambenom području te izrazili spremnost za njezino daljnje jačanje.

OJI

Polaznici švicarske vojne akademije na HVU-u

U sklopu višednevnog posjeta Hrvatskoj i OSRH, polaznici Diplomske škole švicarske vojne akademije MI-LAK posjetili su 22. kolovoza HVU "Petar Zrinski".

Posjet je upriličen na inicijativu pukovnika Marijana Šokeca, koji je polaznik navedene škole, a na želju švicarske strane da se upoznaju sa sustavom školovanja u OSRH-u, posebno na HVU-u.

Švicarsko izaslanstvo na čelu s brigadnim generalom Danielom Lätschom dočekao je dekan HVU-a brigadir Željko Akrap. Uvodnu prezentaciju

održao je pukovnik Dražen Smiljanić iz GSOSRH-a na temu "Sigurnosna situacija u JI Evropi, ustroj i reforme OSRH i sudjelovanje OSRH u međunarodnim mirovnim operacijama". Temu "Sustav vojnog školovanja u OSRH" održala je bojnica Marina Svrze, djelatnica Dekanata HVU-a.

Nakon održanih prezentacija, polaznici škole obišli su ŠŠJ "Katarina Zrinska" gdje ih je primio ravnatelj ŠŠJ prof. Đemal Kadrić i upoznao ih s načinom rada u školi.

Z. LOVAŠEN

U Splitu održana 4. konferencija prvih dočasnika OS zemalja članica A-3 i međunarodni kamp dočasnika zemalja NATO-a i PzM-a

Razmjenom iskustava prema zajedničkim izazovima

Na 4. konferenciji prvih dočasnika OS zemalja članica A-3 sudjelovalo je 24 predstavnika iz 14 zemalja. Kako su hrvatski dočasnici dosad već prepoznati i uvelike hvaljeni zbog svojih inicijativa, ovogodišnja konferencija ponešto je drugačija od prethodnih: obogaćena je desetodnevnim kampom dočasnika zemalja NATO-a i PzM-a, na kojem je okupljeno 22 pripadnika iz sedam zemalja. Zajednički susreti ujedno su nastavak intenzivne suradnje među dočasnicima posebice zemalja članica A-3, a susreti dočasnika na toj razini trebali bi još više pridonijeti procesima transformacije, približavanja i prilagodbe njihovih oružanih snaga NATO-u

Vesna PINTARIĆ, snimio Željko STIPANOVIĆ, arhiva Dočasničkog zbora

U splitskom Domu Hrvatske vojske 27. i 28. kolovoza održana je 4. konferencija prvih dočasnika OS zemalja članica Američko-jadranske povelje, na kojoj je sudjelovalo 24 predstavnika iz 14 zemalja. Prva ovakva konferencija, potaknuta na inicijativu upravo hrvatskog Dočasničkog zbora, održana je u Opatiji, nastavila se potom iduće godine u Tirani, a zatim i Skoplju, da bi se po četvrti put ponovo okupili u Hrvatskoj, ovaj put u Splitu. Kako su hrvatski dočasnici dosad već prepoznati i uvelike hvaljeni zbog svo-

■ Konferenciju je otvorio prvi dočasnici OSRH-a časnički namjesnik Goran Turk, a poseban gost bio je brigadni general Dragutin Repinc, načelnik J5 GSOSRH-a

jih inicijativa, ovogodišnja konferencija ponešto je drugačija od prethodnih: obogaćena je desetodnevnim kampom dočasnika zemalja NATO-a i PzM-a, na kojem je okupljeno 22 pripadnika iz sedam zemalja.

Konferenciju je otvorio prvi dočasnik OSRH časnički namjesnik Goran Turk pozdravivši posebnog gosta brigadnog generala Dragutina Repinca, načelnika J5 GSOSRH, te potom i prve dočasnike Albanije, Makedonije i NATO-a, zahvalivši svima koji su se odazvali na sudjelovanje. Ova je konferencija ujedno nastavak intenzivne suradnje među dočasnicima posebice zemalja članica A-3, a susreti dočasnika na ovoj razini trebali bi još više pridonijeti procesima transformacije, približavanja i prilagodbe njihovih

za preuzimanje dužnosti u NATO strukturama. Na trećem panelu razgovaralo se o mogućnostima suradnje na području obuke dočasnika i njihove edukacije.

Uvodno predavanje o hrvatskom sudjelovanju u mirovnim misijama održao je general Repinc, čije je vojničko iskustvo obogaćeno zapovijedanjem najstarijom UN-ovom misijom, misijom UNMOGIP. Podsjetio je na početak hrvatskog sudjelovanja u misiji u Sijera Leoneu 1999., ukratko dajući pregled sudjelovanja u svim dosadašnjim UN-ovim misijama, kao i misiji ISAF u Afganistanu, iznoseći planove za daljnje sudjelovanje i navodeći brojnost hrvatskih snaga predviđenih u njima. O iskustvima svojih oružanih snaga u mirovnim misijama govorili

Brigadni general Dragutin Repinc, načelnik J5 GSOSRH-a

Svaka konferencija na koju uspijete dovesti predstavnike trinaest država i jednog NATO zapovjedništva u

trenutku kad se Hrvatska priprema za integraciju i pristup NATO-u sigurno je za nas izuzetno važna. Riječ je o vodećim dočasnicima oružanih snaga drugih država, od kojih neki imaju vrlo mnogo iskustva. Ima predstavnika onih koji su u NATO primljeni daleko ranije pa sve do onih koji su primljeni u posljednjem valu, ali i onih koji još uvijek čekaju da se taj pristup ostvari.

Svakako treba pohvaliti Dočasnički zbor OSRH-a, koji je uspio spojiti dočasnički kamp zajedno s ovom konferencijom, koja pruža mogućnost da se o velikom broju različitih pitanja vrlo kvalificirano raspravlja. Sve ono o čemu će se ovdje razgovarati sigurno će služiti našem Dočasničkom zboru, a i Oružanim snagama u cjelini, da sagledaju određene probleme i prioritete u integraciji koja se događa u ovom trenutku.

Iako se u velikom broju UN misija nalaze časnici, sigurno je da mi ne bismo mogli raditi u mirovnim misijama poput one na Golanu, a posebno ne u Afganistanu, bez Dočasničkog zbara i njegove uloge u pripremi vojnika, a jednak tako i u pripremi dočasnika, kao i konkretnog rada na terenu. Dočasnici imaju izuzetno važnu ulogu i bez njihova rada i potpore zasigurno se te misije ne bi mogle ostvariti.

Ulaskom u NATO uloga dočasnika bit će jednako važna kao što je to i danas. Republika Hrvatska bi, prema očekivanju i zahтjevima, u NATO zapovjedništva trebala dati četrdesetak ljudi. U ovom trenutku ne možemo reći koliko će ukupno biti dočasnika, ali oni će sigurno imati važnu ulogu. I zbog toga je ova konferencija značajna jer se na njoj razgovora o načinima, kriterijima i uvjetima koje treba ispuniti da bi se preuzeila neka važna uloga u bilo kojem NATO zapovjedništvu. Iskustva koja će ti ljudi donijeti iz NATO zapovjedništava za nas će biti vrlo važna i zbog toga što cjelokupne Oružane snage moraju biti spremne za ulazak u NATO.

■ Konferencija je okupila 24 predstavnika iz 14 zemalja, a zamišljena je kao rasprava kroz tri panela s različitim temama, od kojih je najznačajnija bila doprinos vojnih snaga međunarodnim mirovnim misijama te uloga dočasnika u pripremi i obuci snaga za djelovanje u njima

oružanih snaga NATO-u. Konferencija je zamišljena kao rasprava kroz tri panela s različitim temama, od kojih je najznačajnija bila doprinos vojnih snaga međunarodnim mirovnim misijama te uloga dočasnika u pripremi i obuci snaga za djelovanje u njima. Kako se sve tri zemlje A-3 inicijative pripremaju za pristupanje NATO-u, jedna od tema o kojoj se raspravljalo i razmjenjivalo iskustva bila je i kako se što bolje pripremiti

su potom prvi dočasnici Albanije i Makedonije, a zajednički je stav kako je upravo sudjelovanje u misijama odlična prilika za osobnu nadogradnju i učenje te proširenje znanja i vještina.

Više puta je istaknuta nezamjenjiva uloga dočasničkog korpusa u procesu transformacije i integracije, a posebno u pripremi snaga za sudjelovanje u misijama. Ova je godina i godina dočasnika u NATO-u, a

Časnički namjesnik Goran Turk, prvi dočasnici OSRH-a

Suradnja dočasnika na međunarodnoj razini pojačana je i u specifičnim područjima kao što su međunarodne misije, što je za OSRH posebno važno zbog sve intenzivnijeg sudjelovanja u njima. I ova konferencija i kamp dočasnika idu tome u prilog...

Prioritet nam je bio okupiti ljudje iz više zemalja, a u kampu ih je, uključujući Hrvatsku, bilo iz sedam zemalja, te

zajedno sa što više partnera razmijeniti iskustva u ovom predstojećem razdoblju integracije u NATO, te jednako tako i pripremiti se na ono što nas očekuje kada postanemo članica Saveza. U kampu smo proveli niz tematskih radionica s jedne strane, a s druge ovom četvrtom konferencijom dočasnika oružanih snaga zemalja članica A-3 nastojali smo pokriti područje koje definitivno postaje prioritet prvog reda i u području obuke i procesu školovanja, a to je sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. Dakle, teme konferencije bile su prije svega obuka koju provode dočasnici u pripremi za misije, kao i provedba svih drugih zadaća u području operacija, a treće što nam predstoji jest priprema naših dočasnika, kao i drugih dočasnika iz A-3 zemalja te ostalih sudionika konferencije, za preuzimanje određenih dužnosti u NATO zapovjedništвima i stožerima. I ovakvim aktivnostima mi smo potpuno u potpori reforme i transformacije Oružanih snaga i konačne integracije u NATO savez.

Na vašoj prvoj konferenciji potaknuta je inicijativa da naša Visoka dočasnicička škola postane vodeća institucija za školovanje dočasnika u regiji. Kako je taj projekt do danas zaživio?

Temeljem zaključaka s prve konferencije, koju smo također mi inicirali, a održana je u Republici Hrvatskoj, s ponosom možemo reći da u našoj Visokoj dočasnicičkoj školi već treću godinu imamo strane polaznike upravo iz zemalja jugoistočne Europe, pa čak i iz Slovenije kao NATO članice. S tim ćemo i dalje nastaviti, no jedan od značajnijih projekata u dijelu edukacije na najvišoj intergranskoj razini, a koji planiramo, jest pripremiti određene module izobrazbe na engleskom jeziku i pozvati partnere iz drugih NATO zemalja. Time bismo povećali i kompatibilnost i interoperabilnost u području operacija, što je prioritet.

Hrvatski Dočasnicički zbor vrlo je hvaljen upravo zbog svojih inicijativa i aktivnosti koje provodi. Koji su vam daljnji planovi i aktivnosti?

Daljnja vizija razvoja Dočasnicičkog zbora ide u tri ključna smjera. Prvi je stvoriti od mlađih dočasnika, koji kontinuirano ulaze u sustav, istinske vođe, jer upravo su oni ti koji zapovijedaju i vode postrojbe, što je od posebnog značenja u području operacija. Druga ključna zadaća u kojoj dočasnici kao instruktori imaju veliku ulogu jest u potpori i provedbi projekta dragovoljnog služenja vojnog roka. Naime, oni s mlađim ljudima koji su se odlučili na dragovoljno služenje vojnog roka provode temeljnu i specijalističku obuku za vojno-stručnu specijalnost pješaka. Ono što konstantno i vrlo uspješno radimo jesu kampovi s kadetima, koji prolaze određene oblike vojne obuke, a

Sudionici dočasnicičkog kampa na kninskoj tvrđavi

Gađanje dočasnika održano tijekom kampa

koji bi sutra trebali postati mlađi časnici.

Svakako, očekuju nas i druge aktivnosti tijekom ovog razdoblja pridruživanja, kao i brojne vezane uz NATO. Pojačat ćemo i bilateralnu vojnu suradnju kao i broj konferencija tematskog tipa, a sve sa svrhom još snažnijeg razvoja Dočasnicičkog zbora i stvaranja jedne zajedničke dočasnicičke obitelji u regiji.

Ulazak Hrvatske u NATO tražit će i veći angažman dočasnika i njihovu obučenost za rad u NATO okružju...

Apsolutno. Poznavanje jezika je bez daljnje prioritete, no svakako će se tražiti kompletna profesionalnost i odgovornost u obnašanju određene dužnosti. Sustavom cijeloživotnog školovanja,

obuke i izobrazbe i civilnog i vojnog dijela konstantno ćemo raditi na povećanju sposobnosti koje se zahtijevaju u obnašanju naših dužnosti, kako ovdje tako i u međunarodnom okružju.

Očekuje nas još mnogo zadaća i unutar OS-a i na međunarodnoj razini. Sve je to vrlo zahtjevan proces, koji traži vrlo konkretnu pripremu i vrlo odgovornu i profesionalnu provedbu. No i taj posao bit će uspješno održan u skladu sa svim dobivenim smjernicama, zadaćama i zapovijedima, a sve u potpori reformama i transformaciji Oružanih snaga.

Časnički namjesnik Mark Farley, prvi dočasnik USEUCOM-a (Zapovjedništvo američkih snaga za Europu)

Predstavljam Zapovjedništvo američkih snaga za Europu sa sjedištem u Stuttgartu, koje je zaduženo za održavanje vojnih odnosa sa zemljama u regiji. Mislim da je ova konferencija vrlo važna jer je okupila dočasnike iz više država, koji posjeduju različita iskustva što ih ovim putem mogu razmijeniti i pripremiti se na izazove koji su nam zajednički.

Imati mogućnost okupiti se na jednom mjestu i vidjeti koliki napredak su neke zemlje postigle, posebno u razvoju dočasnicičkog zbora, uvijek je korisno za njihovu izgradnju. Zajedničke rasprave, mišljenja i razmjena iskustava pridonijet će da se još bolje razvijamo i da budemo još uspješniji u obavljanju zadaća koje se pred nas postavljuju.

S američkog stajališta, dočasnici su vrlo važni u svemu što vojska radi. Moje je mišljenje da ni jedna vojska ne bi bila operativna, kvalitetna i uspješna bez dočasnika. Dočasnici su veza u cjelokupnom zapovjednom lancu od najviših razina do vojnika na terenu. Njihova je uloga od presudne važnosti za uspjeh zadaće. Nastojimo ustaviti sličan sustav djelovanja i u vojskama naših saveznika kako bismo u zajedničkim zadaćama, misijama i združenim zapovjedništvima mogli zajednički djelovati, dijeliti iste dužnosti i odgovornosti.

Uspjeh koji je Hrvatska vojska u smislu ustavljanja dočasnicičkog zbora postigla od 1996. do danas upravo je nevjerojatan. U američkim oružanim snagama, mi dočasnici sustav gradimo od 1973. i trebalo nam je trideset pet godina da budemo tu gdje smo sada. Hrvatska je prihvatile ovaj model i zapadna iskustva i u vrlo kratko vrijeme napravila zadržavajući napredak. Mogu reći da je Hrvatska, kad je riječ o dočasnicičkom zboru, njegovu razvoju i ustroju, najbolja i najnaprednija na području istočne Europe i ovog dijela Balkana. Nemamo nikakvih problema u zajedničkom radu i održivanju zajedničkih zadaća na terenu. Možete biti vrlo ponosni na svoje dočasne.

nastojanja hrvatskog Dočasnicičkog zbora, njihova izgradnja i nezamjenjiva uloga koju imaju u Oružanim snagama idu u prilog integraciji Republike Hrvatske u NATO.

Dvodnevna konferencija rezultirala je i smjernicama za daljnju suradnju Dočasnicičkog zbora, pri čemu posebice treba istaknuti kako će se u idućem razdoblju intenzivno raditi na ispunjenju zahtjeva za dočasnicičke kompetencije kod preuzimanja dužnosti u NATO stožerima, na razmjeni instruktora na izobrazbi i tečajevima koji će se održavati za dočasne, a na sljedećoj konferenciji koja bi se trebala održati u veljači 2009. jedna od važnih tema rada bit će i razmjena naučenih lekcija iz rada OMLT timova u misiji ISAF.

Višednevni međunarodni kamp dočasnika, održan tijekom konferencije kao još jedna inicijativa hrvatskog Dočasnicičkog zbora, našao je na odličan odaziv i zapravo je nešto sasvim novo ne samo kod nas nego i na razini

NATO-a. Kamp je bio vrlo sadržajan, a pokriva je obučne sadržaje s vrlo napornim treninzima, koje su provodili instruktori iz Bojne za specijalna djelovanja. Dio obuke iz područja pomorskih vještina proveden je na moru s instruktorima iz HRM-a, a dio je održan uz potporu Hrvatske kopnene vojske na poligonu Crvena zemlja u Bralovcu. Svrha je bila razmijeniti međusobna iskustva, pripremiti se na zadaće koje dočasne očekuju u budućim integracijama i zajedničkim aktivnostima te postići kompatibilnost i interoperabilnost s NATO snagama.

Budućnost ovakvih zajedničkih susreta i suradnja dočasnika, najavljen je, još će se intenzivnije nastaviti, a ulaskom u NATO, koji u skorom razdoblju očekuju članice A-3, i produbiti. Hrvatski Dočasnicički zbor i dalje će aktivno nastaviti sudjelovati i prenositi svoje znanje, sposobnosti i iskustvo na partnera. ■

Časnički namjesnik Ludek Kolesa, prvi dočasnik ACT-a (Savezničko zapovjedništvo za transformaciju)

Imao sam zadovoljstvo sudjelovati na prvoj konferenciji dočasnika zemalja A-3 u Hrvatskoj još dok sam bio na dužnosti prvog dočasnika Češke vojske. Sada, nakon nekoliko godina, sjajno je vidjeti koliko daleko su odmakle zemlje koje su tada sudjelovale i koji napredak su učinile u obuci i razvoju dočasnicičkih snaga, kao i napore sa svrhom približavanja i pridruživanja NATO-u. Drago mi je vidjeti taj napredak i vrlo sam zahvalan Hrvatskoj ne samo za organizaciju ove konferencije nego i za sve napore što ih hrvatski dočasnici i njihovi zapovjednici čine sa svrhom regionalne suradnje te za pomoć koju pružaju drugim nacijama kako bi njihovi dočasnici postali jednakо učinkoviti i dobri kao što su to hrvatski dočasnici.

Zapravo za sve nas iz NATO-a i zemalja PzM-a najveća važnost ove konferencije jest u mogućnosti razmijene međusobnih iskustava u pripremi snaga za preuzimanje zadaća i uspješno djelovanje u međunarodnim misijama. Upravo su dočasnici vrlo važni kad je riječ o pripremama za misije. Dočasnici igraju ključnu ulogu jednakо kao i časnici i vrlo su važan dio tima u svom području djelovanja.

Već nekoliko godina surađujem s hrvatskim dočasniciima i mogu reći da je ta suradnja uvijek bila na obostranu korist. Sa sadašnje pozicije mogu također reći da je Hrvatska uvijek bila vrlo inicijativna i kooperativna s NATO dočasnicičkim korom i suradnja je uvijek bila na najboljoj mogućoj razini.

Nezaobilazna uloga psihologa u svim fazama pripreme

Aktivnosti psihološke pripreme sastavni su dio ukupne pripreme postrojbe, odnosno pojedinca koji se upućuje u međunarodnu mirovnu operaciju. Pripreme se provode od samog početka, počevši od selekcije kandidata za misiju, a traju tijekom cijele obuke te se nastavljaju i po povratku iz misije, o čemu iz svog iskustva govori natporučnica Vlatka Grgić, časnica za vojnu psihologiju u Pukovniji Vojne policije

Leida PARLOV

Jedna od zadaća vojnog psihologa u postrojbi jest i da organizira i provodi psihološku pripremu pripadnika Oružanih snaga RH koji se upućuju u međunarodne mirovne operacije. Aktivnosti psihološke pripreme sastavni su dio ukupne pripreme postrojbe, odnosno pojedinca koji se upućuje u međunarodnu mirovnu operaciju. Pripreme se provode od samog početka, počevši od selekcije kandidata za misiju, a traju tijekom cijele obuke te se nastavljaju i po povratku iz misije. Psihološke pripreme u funkciji su potpore učinkovitosti postrojbe koja sudjeluje u misiji, a iskustva po povratku važna su za unapređivanje obuke.

Kad je riječ o Vojnoj policiji, zadaću provođenja psiholoških priprema za njihove pripadnike koji se upućuju u misiju ISAF ima natporučnica Vlatka Grgić, časnica za vojnu psihologiju u Pukovniji Vojne policije. Natporučnica Grgić u Oružanim snagama je od 2005. godine. Obnašala je nekoliko dužnosti i stekla vrijedno iskustvo koje joj kao časniku za vojnu psihologiju Pukovnije Vojne policije uvelike pomaže u radu. Osim u Dočasničkoj školi u Jastrebarskom, radila je i u Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije, a šest je mjeseci provele i u misiji MINUSTAH na Haitiju. Natporučnica Grgić je pojasnila kako se dio psiholoških priprema za sudionike misija provodi u Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije, a provođenje psiholoških priprema tijekom same obuke i nakon povratka iz misije zadaća je psihologa u postrojbi. Riječ je o poslu koji se provodi na više razinu i zahtijeva suradnju svih sudionika. Radi se, napominje, i na operativnoj psihičkoj spremnosti postrojbe za sudjelovanje u mirovnoj operaciji, kao i na osobnoj psihološkoj spremnosti svakog pripadnika postrojbe.

Upravo stoga, napominje natporučnica Grgić, psiholog u postrojbi treba biti uključen u cijeli ciklus priprema pos-

trojbe za njezino sudjelovanje u misiji. U svakoj fazi obuke psiholog je taj koji može dati prosudbu o psihološkoj spremnosti te predložiti mjere za unapređenje, pri čemu se vodi zahtjevima zapovjednika ili vlastitim zapažanjima. Određena temeljna psihologička znanja pripadnici postrojbe koji odlaze u misije stječu tijekom Temeljnog tečaja Vojne policije OSRH za međunarodne mirovne operacije. "Na navedenom tečaju polaznici se upoznaju s psihološkim značajkama misije u koju se upućuju, potrebama za prilagodbom koje te značajke nose, potencijalnim stres-

vima vezanim uz uvjete kao što su klimatske promjene, izmijenjeni uvjeti života i rada, kontakti s obiteljima, djelovanje u međunarodnom vojnom okruženju, izloženost stranoj kulturi, susbjanje predrasuda vezanih uz kulturu, zatim, načinima susbjanja posljedica stresa na osobnoj razini, ulogom zapovjednika u prevenciji stresa, potpori tijekom misije te održavanju psihičke spremnosti postrojbe, psihologičkim osnovama komunikacije i pregovaranja te temeljima psihologije mnoštva", pojasnila je natporučnica Grgić. U fazi preduputne obuke naglasak se stavlja na edukaciju zapovjednika, jer je uloga zapovjednika tijekom misije u prevenciji stresa veoma važna." Zapovjednik je ključan u skrbi za vojnike, prepoznavanju potencijalno stresnih i traumatiskih situacija i njihova učinka na emotivno stanje vojnika, prepoznavanju vojnika koji imaju poteškoće u prilagodbi ili psihičke smetnje, pružanju psihološke pomoći i organizaciji potpore

■ Kad je riječ o Vojnoj policiji, zadaću provođenja psiholoških priprema za njihove pripadnike koji se upućuju u misiju ISAF ima natporučnica Vlatka Grgić, časnica za vojnu psihologiju u Pukovniji Vojne policije

nakon obavljenih zadaća radi prevencije posljedica stresnih iskustava koje su sudionici misije doživjeli tijekom provedbe zadaća." Natporučnica Grgić napominje i da je, između ostalog, sudionike misije bitno pripremiti na ciklus emotivnih reakcija koje ih očekuju u misiji, odnosno educirati ih kako prepoznati promjene kod sebe i kako se

s njima nositi. "Kod psiholoških priprema na pojedinačnoj razini, iznimno je važan i razgovor o obiteljskim temama te pripreme na obiteljske promjene jer se pokazalo da upravo obiteljski čimbenici mogu imati veliku ulogu u spremnosti za misiju", rekla je natporučnica Grgić te na-

na pripadnika postrobi s psihičkim poteškoćama, predlaganje mjera za postupanje, provjeru psihosocijalne klime u zapovjedništvu misije te psihičke bojne spremnosti postrobi na terenu. Napominje da je bila dobro pripremljena za misiju te da se poslovi koje je radila ne razlikuju mnogo od onoga što sada kao vojni psiholog radi u postrojbi.

Kao časnik za vojnu psihologiju Pukovnije Vojne policije ima velik spektar poslova. Budući da su postrojbe Pukovnije Vojne policije raspoređene na području cijele Hrvatske, zadaća je i obilazak postrojbi na terenu, praćenje i provjera psihičke borbene spremnosti u postrojbama, predlaganje mjera zapovjedniku za poboljšanje stanja, psihološka prevencija i potpora, što uključuje i provođenje programa psihološke prevencije izvanrednih događaja, sudjelovanje u preventiji zloporabe sredstava ovisnosti, savjetovanje zapovjednika u poduzimanju mjera prevencije stresa te u njihovu radu s pripadnicima postrojbe koji iskazuju neprilagođeno ponašanje, organizacija i sudjelovanje u provedbi kriznih intervencija te skupne i pojedinačne potpore i savjetovanja.

■ U UN-ovoj misiji MINUSTAH natporučnica Grgić je radila na dužnosti časnika za prevenciju stresa u zapovjedništvu vojne komponente misije. Bila je zadužena za organizaciju prevencije stresa u vojnoj komponenti misije

pomenula kako je jedna od zadaća psihologa u postrojbi i rad s članovima obitelji. Natporučnica Grgić je radila i s pripadnicima Vojne policije po povratku iz misije. "Po povratku iz misije radi se u malim skupinama, i to tako da se razgovara o iskustvima i emotivnim reakcijama tijekom trajanja misije, a svrha je psihičko rasterećeđenje sudionika, procjena prilagodbe sudionika u radnom/vojnem i obiteljskom okruženju, upoznavanje s poteškoćama u ponovnoj prilagodbi koje mogu očekivati, savjetovanje kako se s tim poteškoćama nositi, upućivanje u moguće oblike psihološke skrbi o pojedincima ili skupini za koju se procijeni da je to potrebno te prikupljanje povratnih informacija važnih za psihološku pripremu pripadnika postrojbi koje će biti upućivane u misije." S obzirom na to da je i sama bila u misiji, iz prve ruke može posvjedočiti koliko su psihološke pripreme važne za lakše i bolje snalaženje u misiji, ali ništa manje i za pripremu obitelji sudionika misija i, naravno, za što lakšu i bezbolniju prilagodbu nakon povratka. Inače u UN-ovoj misiji MINUSTAH natporučnica Grgić je radila na dužnosti časnika za prevenciju stresa u zapovjedništvu vojne komponente misije. Bila je zadužena za organizaciju prevencije stresa u vojnoj komponenti misije, koordinaciju s postrojbama na terenu, organizaciju i provedbu uvodnih predavanja za novoprdošle pripadnike kontingenata, završnih predavanja prije završetka misije, edukaciju časnika i timova u postrojbama za krizne intervencije nakon potencijalno traumatskih iskustava (defusing, debriefing), sudjelovanje u provedbi kriznih intervencija, potporu u slučajevima koje postrojbe ne mogu samostalno riješiti, provedbu kliničkih dijagnostičkih procje-

Učinkovitost u provedbi zadaća postrojbenog psihologa uvelike ovisi i u ostvarenoj koordinaciji i suradnji sa zapovjednikom Pukovnije VP-a te zapovjednicima podređenih postrojbi, a s tom je suradnjom, kako navodi, iznimno zadovoljna.

Natporučnica Grgić prijavila se i za sudjelovanje u misiji ISAF, što bi joj, prema njezinim riječima, bio profesionalni izazov. S obzirom na to da joj je sada jedna od dužnosti upravo priprema pripadnika Vojne policije za misiju ISAF, to bi bilo itekako korisno iskustvo.

Na naše pitanje zašto se odlučila za rad u vojsci, ističe kako joj je sama mogućnost da postane pripadnik Oružanih snaga bila izazov i čast. S druge strane, poslovi psihologa kako su organizirani u Oružanim snagama pružaju niz mogućnosti, te omogućuju primjenu različitih psiholoških znanja i vještina. "Očekivanja su mi čak i premašena", zaključila je. ■

Sva tri priručnika hrvatske Vojne psihologije u mađarskom prijevodu

Mađarska “Katonapszichológia”

Sve tri knjige prevedene su na mađarski jezik i 2007. objavljene u nakladi izdavačke kuće Ministarstva obrane Republike Mađarske Zrinyi, čak i tehnički gotovo identično izvorniku. Prijevod je veliko priznanje našem obrambenom sustavu...

Suzana FILJAK

prodajom..., a mogla bi postati korisnom podlogom i za ...ljudske resurse multinacionalnih, ali i domaćih kompanija, koje zapošljavaju više desetaka tisuća radnika."

Pomalo sa sjetom pisac preporuke prisjeća se funkcionalanja vojno-psihološke službe kao razrađenog sustava u mađarskoj vojsci devedesetih godina prošlog stoljeća.

"Psiholog je bio nazočan u centrima za novačenje, u vojnim misijama, na kampovima, na obuci, u vojarnama, kao što je i danas nazočan u sustavu izobrazbe i liječenja, a gdjekad i u zapovjednom vrhu... Njima će ova knjiga biti možda zanimljivo putovanje...iako je tek malen otok u svjetu uklopljenosti u sustav NATO-a i interoperabilnosti, jer pripovijeda o stvarnim ljudima. O čovjeku kao sirovini, o čovjeku kao alatu i sredstvu, o čovjeku koji osjeća, vidi i čuje, o biološki život ili mrtvom ljudskom biću. O hramom ili kukavnim čovjeku kao društvenome biću, o našem čovjeku, ali i o njihovom. O odabranom, ali i o onome koji odabire. O običnom i veličanstvenom čovjeku jedne elitne struke, jer kada je osamdeset posto nekog zanimanja - a pritom se većina pripadnika novači iz redova dama - posvećeno oružanoj borbi, više ne možemo živjeti u uvjerenju da sve te ljudi motiviraju tek njihove egzistencijalne potrebe."

Nadalje piše: "Od čitanja ove knjige najviše mogu očekivati upravo specijalnosti i struke koje su uključene u provodenje civilno-vojne suradnje (CIMIC) i u psihološke operacije (PSCYPS)...Stručnjak u ovom tekstu nailazi na kompleksan i razrađen filozofski, tehnološki i tehnički sustav koji djeluje, a svoju je učinkovitost dokazao u ratnim okolnostima". I dodaje: "A da su autori sve to (točnije, desetke tisuća redaka organiziranih u nekoliko svezaka) pisali besplatno, iz uvjerenja, domoljublja, privrženosti, osjećaja odgovornosti za spas jednog naroda, katkada u nemogućim uvjetima, za nas je samo legenda. Takvo što je doista teško shvatiti u ovom našem drukčijem (tržišno orientiranom - op.a.) svijetu."

Završna misao mađarskog kolege najbolje ističe i samu poruku autora i urednika hrvatskog izvornika: "Gdje je potreban čovjek, ondje je stroj samo sredstvo. Ondje gdje radi čovjek, prenaglašeni je fiskalni pristup katkada morbidna i neukusna šala, samouništenje postignuto isključivo smanjivanjem vlastitih troškova..." ■

26. svjetsko vojno prvenstvo u hrvanju, Solin, 2.-8. rujna 2008.

Antički sport u antičkom gradu

U Solinu, u obje konkurenциje (grčko-rimski i slobodni stil), nastupaju poznata svjetska hrvačka imena, česti sudionici civilnih europskih i svjetskih prvenstava, a očekuju se i neki koji su netom pristigli s Olimpijskih igara u Pekingu...

Domagoj VLAHOVIĆ, fotoarhiva CISM-e

Vrhunsko vojno hrvanje vratilo se u Hrvatsku! Dok čitate ove retke, u solinskoj Gradskoj sportskoj dvorani odvijaju se mečevi 26. svjetskog vojnog prvenstva u hrvanju, koje je službeno započelo 3. rujna svečanim otvaranjem na stadionu Nogometnog kluba Solin.

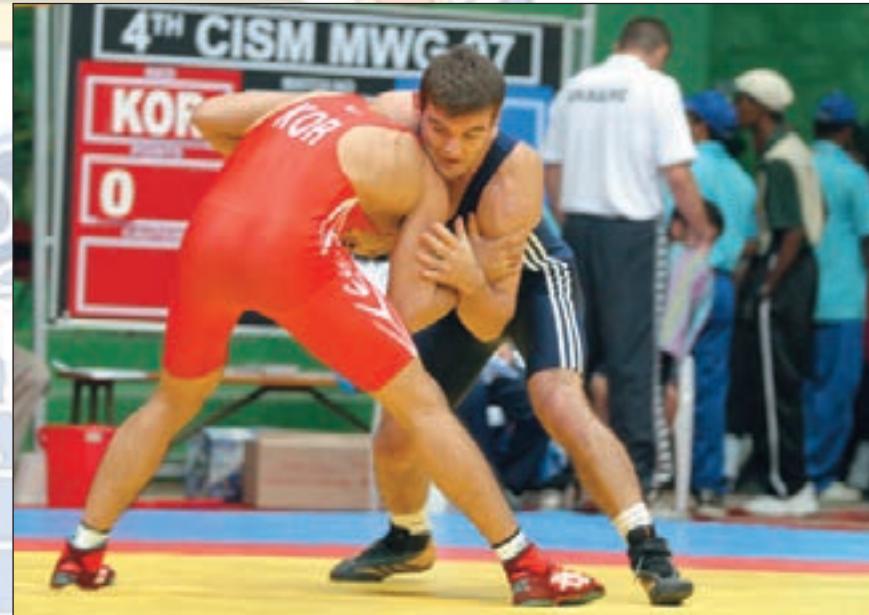
Riječ "povratak" treba objasniti: prije točno sedam godina to natjecanje je u svojem 20. izdanju održano u Splitu, a podsjećamo i na zagrebačke Svjetske vojne igre koje su 1999. također okupile najbolje svjetske hrvače u "maskirnom".

Poznato je da svjetske vojske mnogo ulažu u sport, smatrajući ga bitnim dijelom vojničke profesije i života. Ta tvrdnja naročito vrijedi za borilačke sportove, a hrvanje nije iznimka. U Solinu, u obje konkurenциje (grčko-rimski i slobodni stil), nastupaju poznata svjetska hrvačka imena, česti sudionici civilnih europskih i svjetskih prvenstava, a očekuju se i neki koji su netom pristigli s Olimpijskih igara u Pekingu.

Na Prvenstvu sudjeluje oko 400 sudionika iz 27 država. Opsežno, ali sigurno nije problem za snažnu organizacijsku strukturu: iza natjecanja stoje krovna Svjetska vojnosportska organizacija (CISM), Hrvatski hrvački savez, a svoj obol daje i Svjetska hrvačka federacija (FILA). Tehnička strana organizacije povjerena je Hrvatskoj ratnoj mornarici i Odjelu za personalnu potporu i kvalitetu života Uprave za personalne poslove GSOSRH, a na čelu Organizacijskog odbora je brigadir Zdravko Andabak.

Grad Solin nije slučajno odabran za organizatora. Hrvatske je, poznato je, sport s čvrstom antičkom tradicijom, bilo je zastupljeno i na drevnim starogrčkim Olimpijskim igrama. A i Solin je poznat po antičkom nasljeđu. Zanimljivo je da se vrijeme održavanja Prvenstva poklapa s Danima Solina, tako da će dalmatinski gradić ovoga tjedna živjeti u svečarskome kulturno-sportskom ozračju.

Naravno, za nas je ipak najvažnija sport-

ska strana Prvenstva. Natjecanja će završiti 7. rujna, a toga dana će i Prvenstvo biti zatvoreno. Mnoge reprezentacije dolaze s velikim sportskim ambicijama, no i hrvatske su ambicije ovaj put mnogo veće nego inače. Za našu će reprezentaciju nastupiti braća Neven i Nenad Žugaj, odnedavno hrvatski časnici, čija su imena dobro poznata na svjetskoj hrvačkoj sceni. Vjerujemo da su sposobni osvojiti medalje, a moguće je da nas ugodno iznenade i njihovi kolege iz reprezentacije, Ante Zerdum i Ivan Buzov.

Nadamo se da će u Hrvatskom vojniku od sljedećeg tjedna, u opširnijem izvještu s Prvenstva, poseban naglasak biti stavljen na uspjehe naših hrvača. No, bitno je da se Hrvatska vojska i opet potvrdi kao izvrstan organizator svjetskih vojnosportskih okupljanja, toliko važnih za naš vojni sport, ali i veliku potrebu za što većom povezanošću vrhunskog sporta i vojske u Hrvata. ■

US Army

AMERIČKA je kopnena vojska (US Army) na poligonu Dona Ana u Novom Meksiku krajem srpnja provedla trodnevno testiranje eksperimentalnih tehnologija koje se razvijaju u sklopu programa Future Combat Systems (FCS).

Vježba je vrhunac sedmomjesečne faze procjene i operativnog vrednovanja opreme iz programa FCS.

Svrha je da se oprema, koja je pred-

viđena za operativnu uporabu nakon 2015., ako se na vježbama pokaze spremnom za operativnu uporabu, uključi u sastav postrojbi i prije 2015.

Dvije nove tehnologije, odnosno

sustavi, koji će vjerojatno ispuniti taj zahtjev jesu mala bespilotna letjelica (Micro Air Vehicle) Class 1 UAV Block 0 te robotsko vozilo Small Unmanned Ground Vehicle (SUGV). Oba su sustava pokazala dobre rezultate na testiranjima, a nije manje važno ni to da ih vojnici smatraju najpotrebnijima.

Letjelica je vrlo jednostavna za upravljanje, a temeljni trening za

rad traje tjedan dana uz dodatnu izobrazbu za rad s ugrađenom opremom (kamere i slično). Ni upravljanje robotom SUGV nije ništa složenije. Operater nosi posebne naočale s ugrađenim zaslonom, a vozilom se upravlja pomoću upravljačke jedinice kojom se opremaju igraće konzole i osobna računala. SUGV je izvrstan za izvidničke zadaće jer se može uputiti u potencijalno opasno područje da provjeri ima li uz put skrivenih mina, jesu li u napuštenim kućama zasjede ili kakva je situacija "iza ugla", u opasnoj ulici uz koju vrebaju snajperisti.

Naravno, nevidljivi dio koji omogućava njihovu učinkovitost jest napredni digitalni komunikacijski sustav koji omogućava njihovo umreženo djelovanje.

M. PETROVIĆ

Novi Zephyrov rekord

AMERIČKA HALE (High Altitude Long Endurance) bespilotna letjelica Zephyr postavila je novi svjetski rekord u duljini boravka u zraku. Naiime, od 28. do 31. srpnja neprekidno je boravila u zraku tri i pol dana (točnije 82 sata i 37 minuta), a najviša dosegнута visina iznosila je 18 288 m. U zadnjih godinu dana, to je Zephyrov drugi svjetski

rekord u najdužem letu. Prošle godine je u zraku boravio 54 sata i nadmašio dotadašnji najduži let od 30 sati i 24 minute, koji je 2001. ostvarila bespilotna letjelica Global Hawk. Ovogodišnji rekorderski srpanjski let obavljen je iznad jedne od najvećih sjevernoameričkih pustinja Sonoran, koja se proteže preko dviju američkih država, Arizone i Kalifornije, prema granici s Meksikom. Taj rekord Zephyra rezultat je suradnje dvaju ministarstva obrane,

Sjedinjenih Američkih Država i Velike Britanije, odnosno njihovih obrambenih agencija, koje su osigurale proračun od 3,8 milijuna američkih dolara, čime je financirana prva faza rada na novoj HALE bespilotnoj letjelici Vulture. Projekt Vulture je zamišljen kao daljnji tehnološki pomak, uvelike temeljen na dosadašnjim iskustvima s letjelicom Zephyr, koja je i zbog razvoja Vulturea postigla svoj srpanjski rekord. Tvrte koje nose breme tehnološkog

razvoja jesu američki Boeing i britanski QinetiQ.

S obzirom na svoje dimenzije (raspon krila od 18 m), Zephyr ima izuzetno malu težinu od 30 kg i to zbog primjene kompozitnog materijala (karbonskih vlakana) pri izradi zmaja letjelice. Za pogon preko dana koristi se solarnim čelijama koje su "presvučene" duž krila. To su u biti amorfne silikonske solarne čelije

tanke poput lista papira, a služe za napajanje elektropogona letjelice. Te solarne čelije danju služe i za punjenje litij-sumpornih baterija, koje noću služe za napajanje elektropogona.

Povod su iskazane operativne potrebe američkih oružanih snaga koje su sada angažirane na bojištima Afganistana i Iraka, a koje traže što dulji nadzor iz zraka uz što niže operativne troškove.

I. SKENDEROVIC

Testiranje novog oružja

VOJNICI 1. bojne 82. topničke puškovnije američke kopnene vojske (US Army) na vojnem poligonu u bazi Fort Hood u saveznoj državi Teksas provode terenska testiranja nekoliko novih oružja koja bi se ubrzo mogla naći u rukama američkih vojnika. Testirana su tri nova modela: bacač granata XM 320 kalibra 40 mm, teška strojnica kalibra 12,7 mm i modularna sačmarica M25 kalibra 12.

Bacač granata XM 320 ima brojne nove mogućnosti jer je konstruiran od modernih lakih materijala da bi se postigla veća izdržljivost. Razvijen je i novi ciljnik, koji omogućava veću preciznost. Ciljnik je moderne

konstrukcije: nakon što se jednom upuca, više se ne mora naknadno upucavati kad se skida i vraća natrag na oružje. Novi će bacac početi stizati u postrojbe od veljače 2009.

Modularna sačmarica M26 predviđena je za postavljanje ispod jurišne puške (na slici je postavljena na puški M4). Rabi standardni i u vojsci rasprostranjeni kalibr 12, a streljivo je u standardnom kutijastom spremniku. Sačmarica se dosad nosila kao zasebno oružje, dok će modularna inačica M26 omogućiti

kombiniranje i nošenje dva oružja istodobno. Tako se, uz minimalno povećanje mase i gabarita, znatno povećava paljbeni moć vojnika. Kako je sačmarica pogodna za blisku borbu, a jurišna puška za srednje udaljenosti, dobiva se zanimljiva kombinacija primjenjiva u raznim operativnim uvjetima.

M. PETROVIĆ

Strike Eagle uspješno poletio na sintetičko gorivo

PROGRAM testiranja uporabe sintetičkog goriva na borbenim avionima, koje je američko ratno zrakoplovstvo započelo u svibnju ove godine, i to uporabe F-T sintetičkog mlaznog goriva na seriji motora Pratt & Whitney F100 (Pratt & Whitney F100-PW-229 i Pratt & Whitney F100-PW-220) u svrhu uporabe tog goriva na borbenim avionima F-15 i F-16, tijekom kolovoza je polučilo prvi značajni uspjeh. Naime, 19. kolovoza u zrakoplovnoj bazi Robinson obavljen je prvi probni let borbenog aviona F-15E Strike Eagle, koji je bio opskrbljen "mješavinnom" pogonskog goriva, u omjeru 50-50 JP-8 avio-gorivo i F-T sintetičko mlazno gorivo. Probni let u cijelosti je protekao bez problema i, prema navodima pilota, performanse aviona uopće nisu bile narušene. Štoviše, ističu i to: da na izvršnoj pri-

premi prije leta nije bilo govora o uporabi novog goriva oni ne bi ni primijetili kako se u spremnicima nalazi F-T sintetičko gorivo. Kao i na dosadašnjim testiranjima, sintetičko gorivo je isporučila američka rafinerija Syntroleum.

Američko ratno zrakoplovstvo, prije nekoliko godina, počelo je isprav s testiranjem primjene sintetičkog goriva u transportnoj floti, a potom i u bombarderskoj floti. Potaknuti izuzetno pozitivnim iskustvima, odlučili su se i na daljnji korak, odnosno na testiranje primjene sintetičkog goriva i na borbenim avioni-

ma. Prema trenutačnim smjernicama koje je zapovjedništvo USAF-a dalo svojim razvojno-ispitnim središtimu, do 2011. kompletna flota transportnih, bombarderskih i borbenih aviona trebala bi biti certificirana za uporabu sintetičkog goriva.

Na početku testiranja primjene novog goriva, USAF je rabio devet različitih vrsta goriva. Uz želju za manjom ukupnom potrošnjom pogonskog goriva i smanjenjem emisije štetnih plinova, veliki je motiv i unificiranje vrste pogonskog goriva. F-T sintetičko mlazno gorivo dobitveno je tzv. Fischer-Tropsch procesom,

a u odnosu na dosadašnje kerozinsko gorivo iznimne je čistoće, boljih energetskih odlika i ekološki neusporedivo prihvatljivije. F-T proces proizvodnje sintetičkog goriva razvijen je dvadesetih godina XX. stoljeća u Njemačkoj, kada su njemački inženjeri počeli razvijati tehnologiju dobivanja sintetičkog goriva iz prirodnog plina i ugljena.

I. SKENDEROVIC

Uredaj za prevodenje

VOJNICI 1. konjičke divizije američke kopnene vojske (US Army) počeli su dobivati prve primjerke novog uređaja za prevodenje, Vcommunicator Mobile. Riječ je o ručnom uređaju, laganom i malenom, koji služi za prevodenje i upozoravanje na kulturološke značajke pri komunikaciji.

Uredaj trenutačno rabi oko 700 vojnika raspoređenih u Iraku i Afganistanu. Vcommunicator Mobile omogućava jednosmjerni prijevod više stotina fraza na pet jezika. Trenutačno podržani jezici su arapski (standardni i irački dijalekt), kurdska, dari i paštua. Uredaj također omogućava prikaz videoisječaka koji prikazuju određene geste (gestikulacija, pozdrav i slično) karaktere-

ristične za pojedine jezike odnosno regije.

Uredaj je vrlo koristan u situaciji kad je na terenu više desetaka vojnika sa samo jednim ili dva prevoditelja. Još je jedna velika prednost Vcommunicatora da

je jednostavan za uporabu, čak i osobama koje nisu prošle nikakvu izobrazbu za rad s njim.

Uredaj će pomoći u smanjenju pogrešaka i krivog razumijevanja jer će osobama koje ne poznaju jezik omogućiti minimalnu komunikaciju s lokalnim stanovništvom. Tako će se smanjiti jezična i kulturološka barijera koju vojnici teško mogu

US Army

prevladati ako se oslanjaju samo na svoje snage. No, tehnologija nudi moguće rješenje.

Vcommunicator je inače načinjen na temelju popularnog iPoda, a sastoji se od uređaja i priključnog zvučnika. U kompletu su još i navlaka za spremanje uređaja i solarni punjač.

M. PETROVIĆ

Italija nabavlja dodatne podmornice tipa 212A

ODBOR za obranu pri talijanskom zastupničkom domu odobrio je nabavu druge serije od dvije podmornice tipa 212A za potrebe talijanske ratne mornarice. Očekuje se da će ugovor o gradnji podmornica biti potpisano do kraja godine.

Nabava druge serije podmornica dio je cijelokupnog ugovora vrijednog 1,45 milijarde dolara, koji uz navedeno uključuje i gradnju dviju podmornica iz prve serije. Prve dvije dizel-električne podmornice tipa 212A sa zračno-neovisnim (anae-

robnim) pogonskim sustavom, imenovane Salvatore Todaro i Scire, sa građene su u talijanskom brodogradilištu Muggiano tvrtke Fincantieri kao dio talijansko-njemačkog programa, a u operativnu uporabu talijanske mornarice ušle su u lipnju 2005., odnosno u svibnju 2006. Druga serija plovila također će se graditi u navedenom brodogradilištu, a projektom su uključene tehnološke nadogradnje u sustavu zapovijedanja i nadzora, čime bi se ublažila problematika zastarjelosti sustava

ugrađenih u prve dvije podmornice.

Podmornice tipa 212A rabe anaerobni pogonski sustav sastavljen od devet gorivih članaka kako bi smanjile razinu buke koju generiraju klasični dizelski motori. Duljina trupa podmornica iznosi 56 metara, dok je najveći promjer trupa sedam metara. Imaju karakteristiku podvodne istisnine 1830 tona, maksimalne podvodne brzine 20 čvorova, a doplov im pri podvodnoj brzini od 4 čvora iznosi 250 nm. Dubina ronjenja im je veća od 400 metara.

Površinska istisnina iznosi 1540 tona, može se postići autonomija od 8000 nautičkih milja, dok je vršna brzina površinske plovidbe 12 čvorova. Broj posade koja upravlja podmornicom jest 23 + 4 člana.

U skladu s trenutačnim najavama, podmornice druge serije trebale bi biti dostavljene do 2016. godine. Trošak gradnje novih podmornica bit će raspodijeljen u proračunskom razdoblju 2008.-2016., dok će koначna isplata ugovorne vrijednosti uslijediti dostavom posljednje podmornice.

M. PTIĆ GRŽELJ

Slovenska vojska dobiva ruski patrolni brod

SLOVENSKO ministarstvo obrane objavilo je da je postignut dogovor o kupnji ruskog patrolnog broda klase Svetljak (Projekt 10412), koji će se graditi u brodogradilištu u Petrogradu. Za svoj novi patrolni brod Slovenija će platiti 34,9 milijuna dolara. Zapravo je riječ o prebijanju slovenskog dijela kliničkog duga bivšeg Sovjetskog Saveza prema bivšoj Jugoslaviji. Uz 34,9 milijuna dolara iz duga, Slovenija će morati platiti dodatnih 4,9 milijuna dolara za sustave za upravljanje paljborom brodskog oružja, kupnju streljiva i obuku posade. Zanimljivo je da će obuku posade provesti ruska ratna mornarica u Crnom moru, gdje će se obaviti i primopredaja broda.

Novi slovenski patrolni brod imat će maksimalnu istinsinu od 375 tona. Bit će dugačak 49,5 i širok 9,2 metra. Gaz mu je samo 2,2 metra. S tri dizelska motora ukupne snage 16 200 kW moći će postići vršnu brzinu od 30 čvorova. Pri ekono-

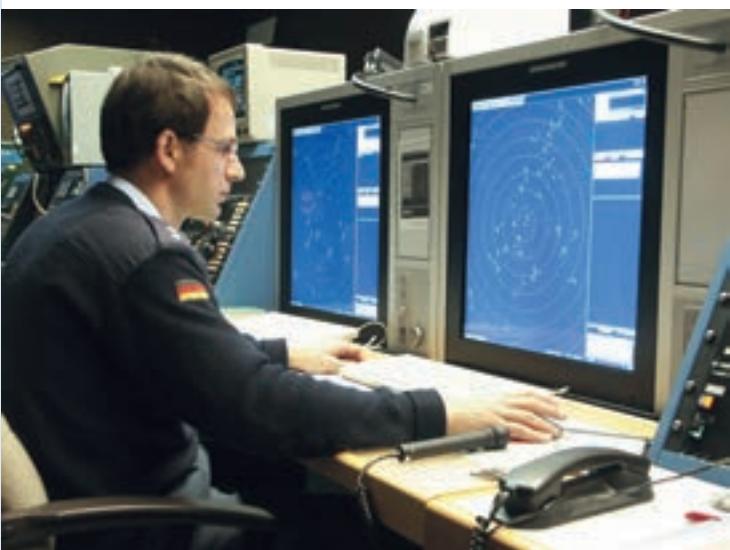
mičnoj brzini od 12 čvorova imat će autonomiju od 2200 nautičkih milja i deset dana. Naoružanje će se sastojati od jednog šesterocijevnog topa AK-306-2 kalibra 30 mm ugrađenog na pramcu. Na sredini trupa, na drugoj palubi nalaze se mjesta za dvije teške strojnice kalibra 14,5 mm, po jedna na svakom boku. Postoji opcionalna ugradnja dva osmerostruka lansera za lake PZO vođene projektille Igla. Najavljen je da će se brod opremiti suvremenom navigacijskom i komunikacijskom opremom, ali nije specificirana

no hoće li biti ruskog ili zapadnog podrijetla. Posadu će činiti osam časnika i 16 dočasnika i mornara. Postojat će i mogućnost dodatnog ukrcaja deset ljudi.

Na krmenom dijelu će biti dva laka plovila s pripadajućim dizalicama za brzo porinuće i vraćanje na brod. Osnovna namjena broda bit će nadzor slovenskog teritorijalnog mora, te traganje i spašavanje. Slovenski izvori navode da će se rabiti i za gašenje požara na brodovima.

T. JANJIĆ

EADS modernizira zračnu kontrolu

PREMA objavi tvrtka Defence Electronics, koja je dio velikog konzorcija EADS Defence & Security, početkom kolovoza sklopila je ugovor s njemačkim oružanim snagama

i NATO savezom, na temelju kojega će obaviti modernizaciju opreme koja se rabi za identificiranje u zraku, odnosno za kontrolu zračne plovidbe. Riječ je o modernizaciji 600 transpondera STR2000, koji su sposobni zadovoljiti novi međunarodni Mode S standard. Do kraja travnja 2009. Njemačka kani mo-

dernizirati sve transpondere u vojnim zrakoplovima, a NATO transpondere u svojim EAW (early warning aircraft) avionima. Zračni promet, vojni i posebice civilni, postao

je proteklih godina izuzetno gust, te je bez novih automatiziranih sustava za identificiranje zrakoplova koji se nalaze u zraku sve teže obavljati odgovarajuću kontrolu zračne plovidbe. A u toj situaciji transponderi imaju posebno važnu ulogu jer "emitiraju" zemaljskim radarskim postajama važne letne podatke putem kursa, visine i brzine leta pojedinog zrakoplova.

Uz to, EADS Defence & Security će obaviti isporuku 22 radarska sustava ASR-S, kojima će biti opremljene njemačke zrakoplovne baze. Vrijednost isporuke radarskih sustava, koje proizvodi također Defence Electronics, procjenjuje se na oko 250 milijuna eura i, prema navodima EADS-a, riječ je o jednom od najnaprednijih radarskih sustava u svijetu.

I. SKENDEROVIC

Razvoj snajperskih djelovanja (III. dio)

Vještina prikrivanja snajperista u početnom razdoblju rata nije se previše razlikovala od standardnog prikrivanja ostalog pješaštva, prije svega zbog dinamike razvoja borbenih djelovanja i brzine manevra, u kojoj strana u napadu nije imala vremena (a niti osobite taktičke potrebe) za posebne mjere prikrivanja, jer je ionako bila većim dijelom u pokretu, a strani u obrani obično nije ostavljeni previše vremena niti inicijative za duže zadržavanje na određnom prostoru

Marinko OGOREC

Mjeru prikrivanja uglavnom su svedene na korištenje prirodnim zaklonima, uporabu prirodnih materijala za maskiranje ili standardnih dijelova vojne opreme koji su donekle mogli "razbiti" siluetu vojnika. Tek nakon slabljenja manevarskih djelovanja i stabiliziranja bojišnice, do izražaja je došla inovativnost snajperista u vještini prikrivanja, slično kao i tijekom I. svjetskog rata u vrijeme pozicijskih borbi. U pojedinim slučajevima korištena su gotovo ista sredstva koja su se pokazala vrlo učinkovitima u I. svjetskom ratu, ali u ovom slučaju s prilično promjenjivim rezultatima, jer je i sama dinamika borbenih djelovanja bila potpuno drugačija. Nai-me, potpuno je promijenjena konfi-

guracija bojišnice, pa su struktura i oblik tzv. ničije zemlje isto tako promijenjeni u većoj mjeri, zbog čega nije bilo moguće koristiti se istim oblicima i metodama prikrivanja kao u I. svjetskom ratu.

Vještina prikrivanja dolazila je do izražaja osobito tijekom dugotrajnih gradskih borbi, pa su snajperisti počeli upotrebljavati potpuno prilagođenu maskirnu odjeću, koja ih je doslovno "stapala" s okolinom u kojoj su najčešće izvodili borbenu djelovanja. U ovom razdoblju gotovo svi snajperisti počinju prikrivati puške, optičke ciljnice i sve ostale dijelove vojne opreme koji bi ih mogli demaskirati. Pred kraj rata, na objektive optičkih ciljnika počinju se ugrađivati raznovrsni zasloni, koji

su se pokazali jedinom učinkovitom zaštitom od demaskirajućeg odblješka sunčevih zraka. Upravo su snajperisti svojom vještinom prikrivanja tijekom II. svjetskog rata najviše pri-donijeli promjeni stavova i načina razmišljanja o dizajnu vojničke odo-re i početku uvođenja maskirne odo-re, ne samo za njih nego i za ostale pripadnike oružanih snaga. Posebno učinkovita bila je maskirna odora na pacifičkom ratištu, gdje je u velikoj mjeri smanjila uočljivost američkih mornaričko-desantnih snaga, koje su je prve masovno počele nositi, a snajperistima je doslovno omogućila "nestajanje" u gustom raslinju. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Vojnici budućnosti (II. dio)

U drugom dijelu teksta o programima vojnika budućnosti prikazani su programi Italije, Španjolske, Nizozemske, Švedske, Norveške i Australije

Josip MARTINČEVIĆ MIKIĆ

Talijanski program Soldato futuro započeo je 1999. godine s idejom vojnika XXI. stoljeća pod nazivom Combattente 2000. Sredinom 2001. godine talijanska vlada je odobrila četverogodišnji istraživačko-razvojni projekt vrijedan 17 milijuna eura. U međuvremenu je program preimenovan u "Soldato Futuro" i kao takav postoji i danas. U početku je to bio zajednički projekt s Njemačkom, ali zbog razlika u koncepciji i terminskih planova došlo je do razmimoilaženja. Početkom 2004. godine započela su prva ispitivanja opreme te je prototip trebao biti uključen u finalna ispitivanja krajem 2005. godine. Za 2007. godinu bilo je naručeno 92 kompleta opreme s prosječnom cijenom oko 30 000 eura po kompletu što je

projekt sličnih europskih programa. Razvoj i proizvodnja povjereni su talijanskom konzorciju SELEX Communications (dio grupe Finmeccanica). Puna proizvodnja se očekuje tijekom ove godine, a prva opremanja između 2010. i 2012. godine. Cilj programa "Italian Soldato futuro" je proizvesti modularni sustav opreme vojnika otvorene arhitekture, fleksibilan i pripremljen za brzu rekonfiguraciju i odgovoriti potrebama budućih tehnoloških implementacija. Od programa se očekuje operativna spremnost u svim situacijama i kompatibilnost s opremom ostalih zemalja članica Saveza.

Individualno naoružanje temelji se na novoj jurišnoj pušci Beretta u kalibru 5,56 x 45 mm NATO, koja je opremljena bacačem granata

40 mm ispod cijevi. Ciljničke naprave puške i bacača granata razvila je tvrtka Galileo Avionica. Glavno obilježje nove puške je smanjenje mase i obujma u odnosu na postojeće modele. Kundak i tijelo puške izrađeni su od čvrstog polimera koji je otporan na sve uvjete uporabe oružja, a ujedno je smanjena masa oružja za 25% u odnosu na AR 70/90. Futuristički oblik puške inspiriran je oblikom najnovije verzije CX4-STORM s teleskopskim kundakom, koji se može namjestiti na više željenih dužina. Temeljna inačica ima spremnik za 30 metaka prema STANAG-u-4179 i trebala bi nositi oznaku ARX160. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Strike Eagle i Super Hornet protiv Raptora i Lightninga (I. dio)

Stalna kašnjenja u razvoju Lightninga II i (pre)velika cijena Raptora naveli su korporaciju Boeing da američkome ratnom zrakoplovstvu ponudi poboljšane inačice Strike Eaglea i Super Horneta kao njihovu jeftiniju nadopunu

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Tvrtka Boeing nije bila velik proizvodač borbenih zrakoplova, te se prije svega orientirala na proizvodnju bombardera. Tako je bilo sve do 1997. godine, kad je kupila posrnu tvrtku McDonnell Douglas, te tako došla u posjed proizvodnje aviona F-15 Eagle i F/A-18 Hornet. Eagle je razvijen sedamdesetih godina XX. stoljeća kako bi američkome ratnom zrakoplovstvu osigurao prevlast u zračnom prostoru. Početkom osamdesetih godina na tim je osnovama razvijen višenamjenski borbeni avion F-15E Strike Eagle, koji je zadržao Eagle-ove mogućnosti zračne borbe, ali je dobio i povećane sposobnosti uništavanja ciljeva na zemlji. Hornet je razvijen sedamdesetih godina XX. stoljeća kao mornarički višenamjenski borbeni avion, podjednako sposoban za zračnu borbu i uništavanje ciljeva na moru i kopnu. Prvi primjerak poboljšanog F/A-18E/F prvi je put poletio 29. studenog 1995., a nakon povlačenja F-14 Tomcata iz operativne uporabe postao je osnovni palubni borbeni avion američke ratne mornarice.

U međuvremenu je američko ratno zrakoplovstvo krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća pokrenulo razvoj zamjene za Eaglea. U uži izbor za novi lovac ušli su YF-22 tvrtki Lockheed Martin i Boeing, te YF-23 tvrtki Northrop i McDonnell Douglas. Pobjedni-

kom je proglašen YF-22, no poraz je dodatno ubrzao prodaju McDonnell Douglas. Ojačan Douglasovim stručnjacima, Boeing se odlučio za samostalni natječaj na Common Affordable Lightweight Fighter (CALF) projektu, koji je Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) pokrenula 1993. godine. Svrha projekta, koji je postao poznatiji kao Joint Strike Fighter (JSF) program, bila je odabrati novi napredni višenamjenski lovac koji će zamijeniti F-16 Fighting Falcon, F/A-18 Hornet i AV-8B Harrier II. Boeing je na CALF prijavio svoj X-32, koji su nazvali "leteća bačva", ali je izgubio od Lockheed Martinova X-35. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Hawker Siddeley (Blackburn) Buccaneer

Buccaneer je razvijen kao palubni jurišnik za nuklearne udare, a "karijeru" je, nakon 30 godina operativne uporabe, završio kao klasični jurišnik britanskoga ratnog zrakoplovstva

Tomislav JANJIĆ

Zbog Bijele knjige o obrani, izdane u travnju 1957., u kojoj su avioni s posadom proglašeni zastarjelima, razvoj suvremenih borbenih aviona u Velikoj Britaniji naglo je usporen. Zapravo bi se moglo reći kako je potpuno zaustavljen da britanska ratna mornarica nije uspjela progurati svoj projekt palubnog jurišnika označen kao NA.39. Na tim je osnovama razvijen jurišnik Buccaneer, koji će rabiti ne samo britanska ratna mornarica već i britansko ratno zrakoplovstvo. Da pače, tamošnja će ga javnost proglašiti najboljim jurišnikom njegovog vremena. Unatoč tome, Buccaneer nije doživio izvozni uspjeh: jedini

strani kupac bilo je južnoafričko ratno zrakoplovstvo.

Početkom pedesetih godina XX. stoljeća, sovjetska ratna mornarica započela je naglo jačanje kako bi izišla na otvorena mora i parirala mornaricama članica NATO saveza (prije svega američkoj). Najočitiji primjer sovjetske pomorske ekspanzije bile su krstarice klase Sverdlov. Prvobitno je planirana gradnja čak 30 krstarica te klase, ali na kraju ih je izgrađeno samo četrnaest. Glavni razlog za otkazivanje programa bila je njihova zastarjelost, jer su imale isključivo topničko naoružanje.

Unatoč njihovoj zastarjelosti, članice NATO saveza, a posebno Velika Bri-

tanija, pobjojale su se za sigurnost pomorskih putova preko sjevernog Atlantika. Zbog toga je pokrenut razvoj novog, naprednog palubnog jurišnika, koji će u niskom letu napadati neprijateljske brodove i prije nego što ga uspiju otkriti na radarama. Napad je trebao obaviti leteći na vrlo malim visinama velikim brzinama, a u završnoj fazi napada propeo bi se i izbacio nuklearnu bombu, koja bi uništila sovjetske brodove. Barem u teoriji, jedan je jurišnik bio dovoljan za uništenje cijele flotile ili borbene skupine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Politički atentati (XIX)

Kralj Fejsal (1975.)

Saudijskog kralja Fejsala u ožujku 1975. godine ubio je njegov duševno poremećeni nećak. Fejsalovom smrću zapadne zemlje su izgubile pouzdanog saveznika, no iako samo uboštvo nije bilo politički motivirano, u arapskom svijetu se smatra da je razlog Fejsalova uloga u podizanju cijena nafte 1973. godine

Hrvoje BARBERIĆ

Saudijski kralj Ibn Abdul Aziz Al Saud Fejsal rođen je u Rijadu 1906. godine kao treći sin osnivača saudijske dinastije kralja Ibn Sauda. Već kao mladić Fejsal je bio visoki časnik u saudijskoj vojsci te je vodio više ratnih kampanji za ujedinjenje Saudijske Arabije, a imao je i istaknutu ulogu u pograničnom ratu s Jermenom 1934. godine.

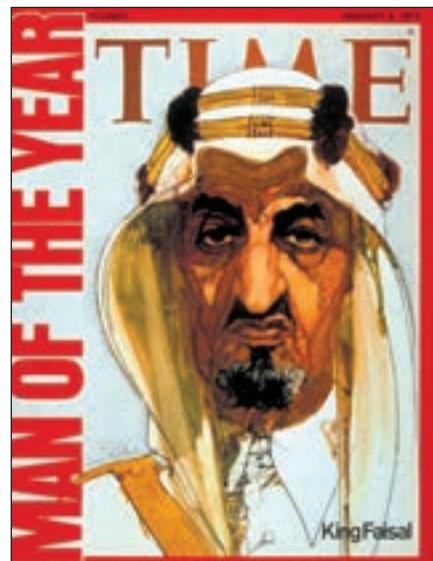
Fejsal je 1932. godine imenovan saudijskim ministrom vanjskih pos-

lova te je tu poziciju u vlasti zadržao do smrti. Nakon dolaska na prijestolje njegova brata Sauda 1953. godine, Fejsal je imenovan krunskim princem, no to razdoblje je obilježeno borbotom za vlast. Fejsal 1958. te potom i 1962. postaje premijer, što je iskoristio za jačanje položaja imenujući svoje pristaše u vrh vlasti i vojske. Nakon dugog razdoblja dinastičkih napetosti koje su dovele do Saudove abdikacije, Fejsal je u

studenom 1964. postao kraljem Saudijske Arabije.

Na čelu Saudijske Arabije

I prije dolaska na saudijski tron Fejsal je pokrenuo modernizaciju saudijskog društva: i formalno je ukinuo ropstvo, uveo je obrazovanje za žene te je unatoč protivljenju konzervativnih krugova osnovao nacionalnu televiziju. Na području vanjske politike Fejsal je imao značajnu ulogu u stvaranju arapske koalicije protiv Izraela u ratu 1967. godine. Suočen s brojnim revolucijama u regiji, u kojima je video ozbiljnu prijetnju, ulagao je velike napore u savezništva za očuvanje arapskih monarchija. Izrazito protukomunistički orientiran, odbijao je uspostaviti odnose sa Sovjetskim Savezom te je figurirao kao pouzdan američki oslonac u regiji, nas-

■ Američki časopis Time je 1974. kralja Fejsala proglašio osobom godine

tavljujući tako savezništvo koje je uspostavio još njegov otac. Nezadovoljan potporom Zapada Izraelu 1973. godine, imao je važnu ulogu u orkestriranju pritiska na naftna tržišta podizanjem cijena nafte, kada se u kratkom razdoblju cijena barela nafte učetverostručila, što je istodobno bio prvi slučaj korištenja naftom u političke svrhe.

Fejsalov atentator princ Fajsal Ibn Musaed rođen je 1944. godine u Rijadu. Musaed je bio sin Abdul Aziza, petnaestog po redu sina Ibn Sauda i polubrata kralja Fejsala. Poznat u kraljevskoj obitelji po ekscentričnosti, Musaed je studirao u Sjedinjenim Državama, gdje je uhvaćen zbog posjedovanja LSD-a, ali se zbog diplomatskog imuniteta izvukao od kaznenog progona. Nakon odlaska iz SAD-a neko je vrijeđe lutoao Europom i Bliskim istokom, a nakon povratka u Saudijsku Arabiju bila mu je oduzeta putovnica zbog problema koje je uzrokovao monarhiji. Godine 1966. atentatorov

običaj da kralj primi i sasluša građane i posjetitelje. Prema očevicima, 31-godišnji princ Musaed je uoči atentata mirno razgovarao s kuvajtskom delegacijom koja je čekala prijam kod kralja. Navodno je nekoliko dana prije ubojstva povjerio majci svoju namjeru da ubije kralja, a kad je ona o tome obavijestila Fejsala, ovaj je lakonski odgovorio da je "sve u Božjim rukama". U trenutku kad se, prema saudijskom običaju, kralj Fejsal nagnuo prema Musaeđu radi ceremonijalnog poljupca, Musaed je izvukao pištolj te iz neposredne blizine u kralja ispalio tri metka. Jedan je metak pogodio Fejsala u bradu, a drugi mu je prošao kroz uho. Fejsalov tjelesni čuvar odmah je napao Musaeđa sabljom, no na intervenciju ministra nafte nije ga ubio. Kralj Fejsal je žurno prebačen u bolnicu

■ S američkim predsjednikom Nixonom i njegovim savjetnikom za nacionalnu sigurnost, Kissingerom

■ Fejsal je imao važnu ulogu u učetverostručenju cijena nafte 1973. godine

brat Fejsal pokušao je napasti studio novoosnovane saudijske televizije, ali su ga snage sigurnosti pri tom ubile te se smatra da je njegova smrt bila motiv Musaeđova atentata na kralja Fejsala.

Ubojstvo na majlisu

U saudijskoj kraljevskoj kući 25. ožujka 1975. održavao se majlis,

gdje su ga liječnici pokušali reanimirati, no umro je od zadobivenih ozljeda.

Nakon Fejsalova ubojstva, u kraljevstvu je proglašena žalost, a glavni grad Rijad potpuno je zatvoren na tri dana. Na saudijskom prijestolju, Fejsala je na temelju sporazuma kraljevske obitelji naslijedio njegov polubrat princ Halid,

koji je uglavnom nastavio njegovu politiku.

Liječnici su potvrdili da je princ Musaed u trenutku ubojstva bio mentalno neuračunljiv, a uzevši u obzir njegov historijat uzimanja droge moguće je utjecaj narkotika u trenutku atentata. Navodno je i posljednjim riječima Fejsal tražio da Musaed bude pošteđen smrte kazne. Unatoč tome, Musaeđu je bilo suđeno kao zdravoj osobi te je u lipnju 1975. godine osuđen na smrt zbog ubojstva kralja. Smrtna kazna je izvršena samo nekoliko sati nakon izricanja presude i to odsijecanjem glave na gradskom trgu u Rijadu - pred kamerama saudijske televizije.

Fejsal nije doživio gospodarski rast koji je, zahvaljujući novonastalom golemom rastu prihoda od nafte, već u prvim godinama nakon njegove smrti nastupio u Saudijskoj Arabiji. Zbog Fejsalove uloge u promjeni naftne politike prema Zapadu, u njegovo zemlji i općenito arapskom svijetu uvriježilo se gledanje da je Musaed u atentatu na Fejsala bio tek pijun zapadnih obavještajnih agencija. ■

James Harpur: *Ratnici - taktike, trijumfi i istina o najvećim borcima u povijesti*, Planetopija, Zagreb, 2008.

Boreći se samostalno ili rame uz rame s drugima u čvrstim formacijama, ratnici su davali život kako bi osvajali zemlje, gradove i carstva. Knjiga *Ratnici* prikazuje proslavljene borce, od silovitih drevnih Asiraca, Rimljana, gladijatora, Vikinga, samuraja, nindži, do Džingis-Kana, Mongola, srednjovjekovnih vitezova, Azteka i strašnih Zulua, opisujući njihove bitke, oružje i taktike.

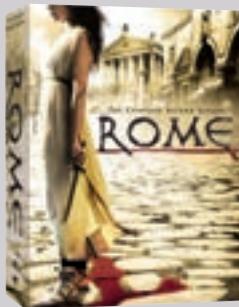
Knjiga je namijenjena mlađom čitateljstvu, koje će u njoj, uz mnoštvo bogatih ilustracija, preklopa i tajnih pretinaca, pronaći okrutne činjenice, opise brutalnih obreda i krvavih borbi, ali i otkriti pravo značenje riječi juhaštvo, vojnička čast i požrtvovnost. Saznat će kako su odgajali neustrašive Spartance i obučavali ih za rat od rođenja, kako je Boudicca, strašna britanska ratnička kraljica, podigla ustanački protiv moćne rimske vojske, te kako su krvožedni Azteci običavali čupati srca ritualnim žrtvama, ali moći će i zaviriti u tajanstveno carstvo nindži, majstora skrivanja i sabotaže.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Rim (druga sezona)

- britansko-američko-talijanska povjesna serija
- trajanje: deset 50-minutnih epizoda + dodaci
- distributer: Continental film
- glume: Simon Woods (Oktavijan), James Purefoy (Marko Antonije), Lyndsey Marshal (Kleopatra)...

Cezar je mrtav! Oporučno je posinio mudrog nećaka Oktavijana, koji nagovara Marka Antonija da ne brza u građanski rat nego da politički slomi protivnike. Istodobno Antonije ne dopušta Oktavijanu da se koristi zlatom što mu je Cezar ostavio pa među njima izbija sukob koji uzrokuje Oktavijanov odlazak iz Rima, a iz Egipta stiže Kleopatra koja traži da Marko Antonije prizna njezinu sina Cezariona Cezarovim nasljednikom...

Još jedna je godina prošla, a u hrvatskom se televizijskom eteru (osim za pretplatnike kabelskog HBO programa) nije zavrtjela ni prva, a kamoli druga sezona serije *Rim*. Propust je ponovo ispravio Continental film i isporučio nam starovjekovni *Rim* na DVD-u. Poslije druge sezone i ukupno 22 epizode, sada već mogu reći da je riječ o najboljoj ekranizaciji rimske povijesti uopće. Vrhunská kostimografija, prekrasni setovi u talijanskim Cinecittà studijima, odlična priča, profesionalna režija i tek za nijansu slabija gluma tome su jamstvo. Da to ne mislim samo ja potvrđio je i stručni žiri jer je i za ovu sezonu *Rima* HBO pokupio masu Emmy nagrada. Vrhunski DVD dodaci, koji su, za razliku od prve sezone, (povjesno) još stručnije napravljeni, prava su poslastica za ljubitelje izvrsne tv-produkcije i starog vijeka. Najtužniju informaciju saznao sam kad sam pogledao Antonijevu propast i Oktavijanov trijumf. Tražeći na internetu kada bi mogla biti gotova nova, treća sezona, naišao sam na šokantne podatke: snimanje je otkazano jer je dobar dio setova u Italiji izgorio u požaru, a kao drugi razlog je navedena - slaba gledanost! Nadalje sam pronašao da je u Velikoj Britaniji pokrenuta peticija kojom se zahtijeva nastavak snimanja pod obrazloženjem da dosad nikad nitko nije tako vjerno i kvalitetno prikazao Rim kakav je zapravo bio. Na kraju se ipak pojавio tračak nade. Producent i scenarist Bruno Heller navodno je sjeo za PC i piše igrači film kojim bi se trebala završiti priča o prvom rimskom caru poslije kojega više ništa nije bilo isto :)

Leon RIZMAUL

Bratska opomena

Ne pripadam među one koji umisljavaju da su savršeni te zato i ne mogu "dijeliti lekcije" ili moralizirati ili govoriti drugima kakvi bi trebali biti. Jedino što u pogledu moga videnja drugih i razgovora s drugima, te eventualno o drugima, sebi mogu priuštiti jesu citati Svetoga pisma i Isusove rečenice.

Kod nas franjevaca, a i inače u Katoličkoj crkvi, postoji nešto što se zove *correctio fraterna*. Ova sintagma upotrebljava se za blago upozoravanje drugoga na njegove pogreške i na pomoć koja mu se nudi kako bi se poboljšao. Često nismo ni svjesni vlastitih pogrešaka i nedostataka, pa je potrebno da nas netko sa strane objektivno upozori na ono što u našem životu nije dobro i što bi svakako trebalo popraviti. Tako nečemu poučava nas naš Gospodin Isus Krist, za tako nešto nas odgaja i do toga bi nas htio dovesti. Nakana je dobroga Boga da jedni drugima budemo blagi korektivi, da jedni drugima pomognemo u nastojanju oko poboljšanja, da jedni druge potičemo na dobro. Ali sa stilom. Ne bilo kako. Nitko ne voli da ga se "špota", nikome nije drago da mu drugi drži lekcije, nitko se ne osjeća sretno ako mu drugi na naprimjer način nešto spočitava. A dobrome je Bogu stalo do svakoga od nas. Zato nas i potiče da se ravnamo po načelu: "Pogriješi li tvoj brat, idi i pokaraj ga nasamo. Ako te posluša, stekao si brata. Ne posluša li te, uzmi sa sobom još jednoga ili dvojicu, neka na iskazu dvojice ili trojice svjedoka počiva svaka tvrdnja. Ako ni njih ne posluša, reci Crkvi." Lijepih li riječi! Bog ne šalje nikoga na sud, nikoga ne prokazuje, nikoga ne optužuje, ne nasjeda na nečije priče ili paušalne optužbe već, kao što je i sam strpljiv sa svakim od nas, traži i od nas veliku dozu strpljenja s drugima. Iako u ovom evandeoskom odlomku o tome ništa na piše, ja ipak mislim da je preduvjet da se drugoga upozori na pogreške biti sam kako treba i boriti se protiv vlastitih slabosti. Razumljivo mi je da ne mogu drugome ništa govoriti ako sam sa sobom nisam u redu, ako i ja nisam spremjan na korekciju.

Dragi prijatelji, svakoga dana, ako smo korektni prema sebi i drugima, uvidamo svoje i tuđe pogreške i propuste. Samim time vidimo i potrebu usavršavanja i poboljšanja. Kako svoga tako i kod drugih. Ravnajući se prema Isusovim rijećima, pozvani smo pomoci drugima u nastojanju da eliminiraju svoje negativnosti. Ali blago, argumentirano, strpljivo, s Božjom pomoći. Kad Isus kaže "reci Crkvi", onda tu njegovu riječ možemo tumačiti kao poziv na molitvu za osobe kod kojih ne primjetimo nikakvo poboljšanje unatoč upozoravanju na pogreške. Kad više ne "pali" nikakva druga metoda, onda valja poći u Crkvu i dobrome i strpljivome Bogu preporučiti brata i sestruru. Uspjeh bratske opomene u dobroj mjeri ovisi će o tome koliko smo "grešnike" preporučili dobroti i svemogućnosti našega Gospodina. Ako nas Bog posluša i usliši, stekli smo brata i sestruru. Većeg blaga od toga nema. Prionimo, stoga, na posao! Ali ne bilo kako, već s metodama o kojima Isus govorio.

Žarko RELOTA

5. rujna 1977.

Voyager krenuo na put

Potkraj sedamdesetih godina položaj vanjskih planeta **Sunčeva sustava** bio je iznimno povoljan za znanstvena istraživanja. Pozorno odabranom putanjom u jednom je letu bilo moguće obići sve velike planete: **Jupiter, Saturn, Uran i Neptun**. Zbog toga je američka **NASA** izradila dvije pouzdane i precizne letjelice. Prva od njih, **Voyager 1**, krenula je na veliko putovanje 5. rujna 1977., a nakon godinu dana slijedio ju je **Voyager 2**. Prvi je Voyager obišao Jupiter i Saturn, a drugi još i Uran i Neptun. Ukupno su otkrivena 22 nova satelita najudaljenijih planeta, a otkriveno je također da Saturnov najveći satelit **Titan** ima atmosferu, što bi moglo značiti da tamo možda postoje uvjeti za život. Obje letjelice i danas ispravno rade i lete prema rubu Sunčeva sustava, gdje ih očekuje susret s međuvjezdanim prostorom. O njihovoj trenutačnoj udaljenosti najbolje govori brzina svjetlosti. Da bi stigla od Voyagera 1 do **Zemlje**, svjetlosti treba gotovo 14 sati...

9. rujna 1862.

Prvi vlak u Zagrebu

Potkraj kolovoza 1862. mnogobrojni su Zagrepčani oduševljeno, ali i uz određen oprez, pozdravili dolazak prve parne lokomotive, koja je najavila skoro otvaranje željezničke pruge **Zidani Most - Zagreb - Sisak**.

Tri dana poslije stigao je i prvi pokušni vlak s dva vagona, a 9 rujna 1862. u Zagreb je iz Zidanog Mosta došao i prvi pravi vlak. Taj događaj pokazao je da je promet željeznicom siguran pa je dugoočekivana pruga 1. listopada i službeno puštena u promet. U to je doba **Austrijancima** bila posebno važna željeznička veza **Beča**, preko **Maribora i Ljubljane**, s **Trstom** i odvojkom prema Zagrebu i Sisku kako bi se promet žita, stoke i drva skrenuo prema središnjem dijelu **Habsburške Monarhije**. Radovi na toj važnoj prometnici nisu tekli sasvim glatko. Završetak gradnje malo je kasnio jer su u blizini **Mraclin** seljaci napali inženjere i radnike te porušili već sagrađene objekte i tako omeli radove. Buna je izbila zbog bezobzirnog postupka vlasti pri izvlaštenju zemljišta, pa je nemire morala suzbijati i vojska. Zanimljivo je da je prvi vlak u **Hrvatskoj** prometovao na sjeveru zemlje jer je već 1860. postojala željeznička pruga **Kotoriba - Čakovec - Pragersko!** Leon RIZMAUL

ZAGREBAČKE MAŽORETKINJE AUDICIJA

- godišnje nastupe
12 milijuna ljudi
- 165 nastupa za Hrv.
nogometni savez
- otvarali više od 100 svjetskih
i europskih prvenstava
- 240 nastupa godišnje
- 220 nastupa na 85
različitim TV-ima
- 550 novinarskih članaka

II PALMOTIĆEVOJ 30
četvrtak 18.09. u 20 h ili
subota 20.09. u 16 h

Prosječna članarina 50 kn
20% članova oslobođeno
je placanja članarine

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Prije uspješne solo karijere, Škot Rod Stewart pjevao je u grupi:

- A The Monkees
- B The Faces
- C The Ting Tings

2. Vodeći vokal originalne postave britanske grupe **Genesis** nije bio Phil Collins, nego:

- A Peter Gabriel
- B David Bowie
- C Marc Bolan

3. U tinedžerskoj pop-atrakciji *Take That* pjevao je:

- A Robbie Williams
- B Justin Timberlake
- C Donnie Wahlberg

4. Frankie Valli kao solist se proslavio pjesmom *Grease*, a usto je pjevao u grupi:

- A The Eagles
- B Four Seasons
- C The Bee Gees

5. Uz karizmatičnog pjevača Iggyja Popa vezujemo skupinu:

- A The Who
- B The Stooges
- C Bad Manners

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BEAMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

